

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:

VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:

BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/8 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az új olasz kormány.

Budapest, február 17.

Nagyon nehéz viszonyok közt vállalta el Giuseppe Zanardelli, az olaszok Csemegije, a kabinetalakítást. A parlament pártviszonyai épp oly sajnálatosan züllöttek, mint amennyire kedvezőtlen az ország gazdasági helyzete az eddigi kormányok téltelensége folytán. Körülbelül egy tucat politikai párt marakodik egymással a Montecitorio köröndjében s ezek közt alig van egy is, amely elvi alapon állana: legtöbbjük egyes ambiciózus politikusok uszályát hordja s máról holnapra, a napi aktualitásokhoz szabja programját. Ily pártokból megbízható többséget teremteni felette kemény egy feladat, a legbajosabb pedig egy olyan embernek, aki elvet is reprezentál.

Ilyen ember Zanardelli, az olasz liberalizmus régi kitünősége s szelében nagy tiszteletnek örvendő patrióta. Őt bizonyára nem a miniszterelnöki szék hamis varázsa ösztökölte a kormányzás tisztének elfogadására. Miniszterelnök már lehetett volna ezelőtt is, de mert nem talált olyan munkatársakat s olyan pártokat, amelyek programhűségében megbízható, tisztelettel visszaadta annak idején Umberto királynak a megbízást. Azóta nem javultak Olaszországban a pártközi állapotok s hogy Zanardelli ennek ellenére mégis újra elvállalta a kormányalakítás kellemetlen munkáját, annak bizonyára mélyebb az oka. Azt mondják, hogy III. Viktor Emánuel király végre rendezni szeretné az olasz parlamenti viszonyokat és felkérte Zanardellit, hogy hasson közre a történelmi nevezetességű liberális párt felújítására, amely párt annak idején jelentékeny szolgálatokat tett Olaszországnak. Ez persze nehéz feladat, amelynek elvállalására csak a fiatal király nyomaté-

kos biztatása bírhatta a már hajlottkoru politikus.

Első feladata a kormány megalakítása volt. Ez nem ment nehezen. Miniszterjelöltekben Olaszország is dusan bővelkedik, még olyanokban is, akik elvek alapján állanak. Zanardelli talált is magának jelentékeny munkatársakat, kabinetje bizonyos tekintetben hasonlít a mi egykori nagy kabinetünkhöz, a Wekerleéhez. Főemberei tiszta vízű és tántoríthatatlan szabadelvű férfiak, ilyen a kormányelnök maga, ilyen Giolitti, a belügyminiszter, akire a legfontosabb, történelmi nagyságu feladatok várnak. Prinetti, az új külügyminiszter, erélyben semmi kívánnivalót sem hagy hátra, legfeljebb azt vetik szemére ellenfelei, hogy egykoron konzervatív hajlandóságokat áruolt el. Ez azonban csaknem szükséges most Olaszországban, mert úgy a királyság egységének, mint a dinasztia jövőjének érdeke, hogy Olaszország konzervatív csökönységével ragaszkodjék a hármasszövetséghez.

Az emberek tehát megvolnának, de hol a többség? Ez sulyos kérdés, amibe esetleg beletörhet a Zanardelli-kormány kése. A miniszterek legtöbbje ugyan hoz magával egyegy pártfioszlányt, de ez sem fajsúly, sem számarány dolgában nem elég a biztos és nyugodt kormányzáshoz. A mi számításunk szerint az új kormánynak e percben körülbelül 30 szótöbbsége van, ide számítjuk ugyanis a demokráta baloldalt (96), a független baloldalt (40), a Prinetti-csoportot (19) s Rudiniék feltételes támogatását (38.) Ezzel kissé bajos kormányozni.

Az új kormány feladata első sorban az ország züllött belső ügyeinek radikális rendezése. Erre a feladatra Giovanni Giolitti, az egykori miniszterelnök s mostani belügyminiszter vállalkozott. Évek óta dolgozik prog-

ramján a piemonti emberek makacs kitarásával. E programot számos cikkeiből s az utóbbi két évben tartott nagystilű beszédeiből ösmerjük. Mindenekelőtt alaposan át akarja alakítani az adórendszert s be akarja hozni a progresszív jövedelmi adót. Hogy megmentse a fiskalizmustól a kisbirtokos, felmenti az adózás alól az egész kicsiny birtokot és házat, s adómentessé teszi a kisebb értékű örökséget is. Az egész vonalon be akarja hozni az adók igazságos elosztását, ami nagy dolog, hisz az utolsó tíz év zavargásai, helyi forradalmi nagyobbreszt s szörnyű, igazságtalan s épp a szegényebb osztályt sújtó adóterhek nyomása alatt törtek ki. Hasonló gazdasági elveket vallott egy nemrég elmondott beszédeben Prinetti is.

Ily programmal indul utnak ez az eminenter szabadelvű kormány. Csekélységen mulik sikere. Azon: tud-e az elvekhez embereket is szerezni.

BELFÖLD.

A magyar-horvát pénzügyi egyezmény. A Horvát-Szlavonországgal való pénzügyi egyezmény tárgyában kiküldött országos bizottság Tisza Kálmán elnöklésével ma ülést tartott, melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác és Csek Ervin miniszterek voltak jelen. A bizottság előző ülésének megállapodásához képest már előzőleg szétosztották a tagok között a horvát bizottság izenetére adandó válasznak tervezetét melyet Falk Miksa dolgozott ki. Ezt a tervezetet a bizottság már a múlt ülésen általánosságban elfogadta és most részleteiben is tárgyalás alá vette. Rövid eszmecsere után, melyben az elnökön és előadón kívül Széll miniszterelnök, Wekerle Sándor és Berzeviczy Albert bizottsági tagok vettek részt, minden érdemleges változtatás nélkül elfogadta a

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Hirta: STEPNJÁK.

(74)

— A pokolba, nem tudsz már becsületesen jelentkezni!

— Oly nagyon siettem, volt Vatajko válasza. Mert ő volt a goromba vendég.

— A bombákat remélhetőleg átvettétek már, kérde Andrej nyugodtabban.

— Nem, felelt Vatajko; a bombákat nem lehetett átvénnünk.

— Hogyan! Még nem vettétek át? De hát mi a poklot csináltak mostanáig, főrdet rá újra Andrej.

Már benn voltak a szobában. Nyolc aggódo szempár függött rajtuk.

— Borzalmas szerencsétlenség! tört ki Vatajko. A Dadogó megsebesült, talán már meg is halt. Délután nagy robbanás volt a szobájában. Amikor a kis kézikocsikkal elmentünk a ház mellett, láttuk, hogy az összes ablakok ki vannak ütve, némelyik keretestül röpült el. Borzasztó lehetett.

— De a bombák? Mi van a bombákkal? kérde Andrej. Benn voltatok a házban?

— Nem voltunk. A rendőrfelügyelő éppen akkor lépett be. Az udvarban titkos rendőrök forgolódtak. Ugy hiszem az egész házat rendőrség szállta meg.

Rossz hír volt, ijesztően rossz!

— Azután mit tettél? kérde Andrej. Bizonyoságot szereztél felőle?

— Szereztem. Egy ideig tovább mentünk, azután átadtam a kocsit a társamnak s a folyó felől visszatértem a házhoz. A kertész leánya a gyümölcsösben dolgozott; beszédbe keveredtem vele. Tőle hallottam, hogy nagy robbanás történt, hogy a Dadogó féltótan tekszik a szobában és hogy a ház tele van rendőrökkel. Megkértem, hogy senkinek se szóljon arról, hogy velem találkozott és elbujtam a kerítés mögött a bokrokban. Egy repedésen át láthattam a kaput és az udvart. Két toloncoesi jött be. A Dadogót hordágyon bevitték az egyikbe és azonnal bezárták. Azután a legnagyobb gondnal különböző tárgyakat hoztak ki a házból. Néhány nagy ládat, egy csomó edényt, végre egyenkint a bombákat, míg a rendőrfelügyelő jó távoliságban maradt. Mindezt a második szekérre rakták föl.

— En pedig eleget láttam s eljöttem, hogy mindenről jelentést tegyek. Nem volt már mire várnom.

Általános esőnd állott be.

Bizony nem volt mit várniok, nem volt mit remélnök! Ezt Andrej nagyon is jól tudta. Ha csak meg volnának a lövegek, nem törődött volna semmivel; neki ment volna! De most mindenek vége, rászakadt minden! Tízennégy óra még; és Zina, Boris, Boersoff, Vaszilij nem lesznek többé az élők között. Nem volt kilátás, nem volt reménység. S oly reményteltek voltak, oly bizonyosak abban, hogy az ut a vesztőhelyre, a szabad-ág felé visz... Homlokára szoritotta öklét s kétségbeesetten nézett az ürességbe. Inkább ne is kezdtek volna semmit, minthogy ily bajtörést szenvedjen az utolsó percben legszebb reménységük.

Senki sem törte meg a csendet. Egyike volt ez azoknak a perceknek, amikor mindenki örül, hogy nem ő a vezető, hogy nem neki kell megtalálnia az utat, amely kivezet ebből az utnélküli rengetegből.

— Mitevők legyünk? kérde Dávid, szavakba öntve azt, amit mindenki gondolt.

Andrej körülnézett s ugyanezt a kérdést olvasta mindannyiok szemében. Ez rendkívül meglepte.

— Hogy mit tegyünk! szól. Hát nem látjátok, hogy nincs egyéb teendőnk, mint értesíteni elitelt barátainkat, hogy minden remény elfoszlott, hogy legalább ráérjenek elkészülni a halálra!

Morgás futott végig a szobán. A tanács oly szokatlanul, oly váratlanul hangzott Andrej ajkán. Eppen belé vetett bizalma akadályozott meg többeket, hogy azonnal levonják a helyes következtetést. Az elhatározás, amelyre Andrej oly hirtelen jutott, meglepte őket.

Mindenfelől tiltakozás, ellenvetés hangzott, mind hangosabban, mind haragosabban. Azt követték, hogy tegyenek kísérletet bombák nélkül. Otvenen voltak és el voltak tökélye az utolsó csepp vérig harcolni. Még ráértek növelni a számot, felfegyverezni őket. Miért földadni minden reményt?

Vatajko mindenáron harcolni akart, leghevesebb pártolója volt, folyton csak azt hajtogatva milyen szégyen most visszavonulni, s hajthatatlanul, valódi orosz konokossággal maradt meg nézete mellett. Andrej legnagyobb csodálkozására Dávid is hozzá szitott. Hiába volt minden; ő mást határozott. Mit is kezdhetett maroknyi nép törrel és revolverrel, puskák és bajonetek tömött sorai ellen, főleg most, amikor a hatóságok tizszeres óvatosságot fognak kitéjni? Örült haszatlannak a részvétel, amely lehagolná a népet, a helyett, hogy mint dicső példa lelkesítené őket.

— Akkor hát ne végy részt benne, — kiáltott önfelédten Vatajko. — Ha nem akarod, hát egyedül megyünk, hanem összetett kézzel nem nézzük, hogy akasztanak egy asszonyt!

Andrej nem akarta ezért a kifakadásért rendreutasítani, s még kevésbé tekintette személyes sértésnek.

(Folytatása következik.)

tervezet. *Elnök* a bizottság nevében köszönetet mondott *Falk* előadónak fáradozásáért s kitűnő munkálatáért amely köszönhető a kormány nevében *Széll* miniszterelnök is csatlakozott. A megállapított válaszenetet a pénzügyminiszteriumban lefordítják horvát nyelvre s a magyar eredetivel egyetemben megküldik a horvát bizottság elnökségének, a megküldés után pedig a hírlapok útján közbe fogják tenni. A magyar országos bizottság válaszenetének végén javaslatba hozza, hogy a két bizottság szóbeli uton folytassa a pénzügyi egyezményre vonatkozó további tárgyalásokat. A horvát bizottság által erre a javaslatra adandó válasz megérkezéseig az országos bizottság felfüggesztette tanácskozásait.

A fumei podeszta eskütéje. *Fiume*-ből táviratozák: A két hét előtt podesztának megválasztott *Mayländer* Minály eskütétele ma délben ment végbe, amely alkalomból a reprezentancia terme zsúfolásig megtelt; a képviselők mind irakkban jelentek meg. A padosorok egy részét hölgyek foglalták el. Dr. *Vio* alelnök pontban 12 órakor nyitotta meg az ülést és küldöttség mentesített gróf *Szapáry* László kormányzóért, aki feketé díszmagyarban jelent meg. A kormányzó felolvastatta a miniszterelnök leiratát a podeszta választás megerősítéséről és felhívta *Mayländer*et hogy tegye le az esküt. A podeszta megállván a kormányzó előtt, hangosan elmondta az esküt, melyben büszget fogad az állam törvényei és a város statutumai iránt. Ezután gróf *Szapáry* a következő beszédet intézte hozzá:

— Fogadja nagyságos polgármester ur őszinte üdvözlését a jelen ünnepély alkalmából. Ismerem kiváló tevétségét és lelkesmeretességét, meg vagyok győződve, hogy ama kötelességeknek amelyek önmre, mint királynak híi alattvalójára, hazafiának odaadó polgárára és szeretetlő városának híi fiára, háramam iognak minden tekintetben harmonice eieget fog tenni. Ezen eskü főitván a statum rendelkezéséne képest a képviselőtestület is végleg meg jővén aakulva, megnyugvással bocsá om vissza az őt megillető hátskört, amelyet mindig szorongó szívvel gyakorlatim az elmúlt évek loyámán mert bármennyire szemem előtt lebegett is mindenkor a város igaz érd ke: ama tudat, hogy mások vagyona és öbénjáró érdekei leitt kellett hozzájárulásuk nélküli rendelkezem kinosan hatott reám. Ha egyrészt kötelességem volt itt teljes érvényt szerezem a magyar állam szuverenitásának, ugy másrészt az volt áándó törekvésem, hogy *Fiume* jogait tölem telhetőleg érvényre juttassam és a polgárság érdekeit mindinkább előmozdítam. Ez annyival is inkább fektűt szívem, mert sok év során kielett egvém szempontaim és családi tradicióm szorosán fűznek ezen városhoz és midőn a reprezentancia hatáskörét ezennel önöknek átadni szerencém van, teszem ezt azon meggyőződéssel, hogy önök uraim be fogják bizonyítani, hogy mint jó fumeiek, egyszersmind nu igaz és szerető hiallesznek a magyar hazának. Nagy és nehéz feladatok előtt álunk melyek bizonyára közmegegedésre tesznek megoldva, ha önök uraim teljes bizalommal ognak viselkedni azon kormány iránt, amelynek zászlójára van írva: jog, törvény és igazság.

A kormányzó beszédét több helyen zajos tetszés szakította meg s végül általános taps követte, amelyben a karzat is résztvett, *Mayländer* ezután elfoglalván a podesztaszéket, hosszabb beszédet tartott. Első sorban köszönetet mondott a királynak bizalmát és halaját fejezte ki a kormányelnök iránt valamint a kormány és a kormányzó iránt s aztán kijelentette, hogy semmi éle párt- és személyes érdek sem őt, sem a reprezentanzát működésükben vezetni nem ogya. Végül felhívta a képviselőtestületet, hogy háromszoros éljant kiáltson az apostoli magyar királyra. Az ülés azzel véget ért. A kormányzót távozásakor zajos óvációban részesítették.

KÜLFOLD.

Ausztria-Magyarország és Mexikó hibékülése. Körülbelül egy emberöltő mult el, hogy Ausztria-Magyarország feszült viszonyt tart Mexikóval. Az oka érthető. A Habsburg-ház nem tudta feledni hogy egyik legkitűnőbb tagját, *Miksa* mexikói császárt megölette a mexikói forradalom. Multak az évek, de a Habsburgok fájdalma csak lassan-lassan enyhült. Az agyonlőtt császár emléke élt válaszfalként monarkikiánk és az amerikai republika között. S ime, most ugyanennek a császárnak emléke békíti ki az országot. Ugy esset a dolog, hogy Queretaronban a császár emlékére *Diaz* Porfirio köztársasági elnök beleegyezésével kápolnát építettek és *Ferenc József* király e kápolna számára értékes oltárképet ajándékozott. A kápolna már elkészült és a király *Károlyherceg* herceget, aki *Miksa* császár idejében Mex.kóban nagy szerepet játszott és *Diaz* Porfirióval azóta folytonos összeköttetésben volt, megbizta, hogy szállítsa el az oltárképet Mexikóba és legyen ott a beszentelésén. Politikus emberek most azt állítják, hogy ez a kegyeletes ünnep újra megteremtí Ausztria-Magyarország és Mexikó között a diplomáciai összeköttetést, amely 1867-ben végképpen megszakadt.

Milán öngyilkossági terve.

Budapest, február 17.

A párisi *Temps* utolsó száma *Milán* királynak és *Natalia* királynének leveleit közli, amelyeket az elvált hitvesársak 1892-ben váltottak egymással. Könnyen rá lehet ismerni, akitől e szokatlan közlés ered, amidőn a *Temps* a leveleket e rövid néhány szóval bevezeti:

— Szolgáltassunk igazságot a halottnak. *Milán* király vezekel ezekben a levelekben s ez megkönnyíti a közlést, amely alkalmas arra, hogy az elhunyt király hibáira enyhítő körülményeket hozzunk fel.

A nagyérdékű levelek közt az első az amelyet *Milán* 1892. december 31-ikén írt *Nataliának*. *Milán* Bayonneban volt, pedig tudta, amikor odament hogy *Natalia* királyné husz perenyire onnan, *Biarritzban* lakik. A levél *Bayonneból*, a *Hotel Saint Etienne*ből keit s lényeges részében így hangzik:

Natalia! Sok fájdalmat okoztam önnek. Ez lesz az utolsó. Az égre kérem, olvassa el ezt a levelet egyedül, mert fiának, a királynak érdekében nem szabad arról tudnia senkinek. Higgyen nekem ez egyszer életében, mert ezek a szavak egy haladkó szavai. Igaz, őszinte vezeklés ez, abban a pillanatban, amikor kész vagyok isten előtt megjelenni. Ön keresztény nő, ön anya! E két tulajdonsága miatt őrizze meg bátorságát és hallgasson egyedül reám.

Natalia! Tegnap óta Bayonneban, egy nyomorúságos szállóban, rejtőzködöm *Henri Atargi* név alatt. Utótt reám nézve az utolsó elhatározásnak órája, a bosszu és diadal órája az ön számára. Még csak néhány óráig fogok élni; mielőtt megiegnék a legnagyobb bíró előtt, el kell önnek mindent mondanom. Egy napon mindezt megismételheti gyermeke előtt, ez fogja ott legjobban igazolni az ő szemében, mert fiunk inkább rokonszenvezik önnel, mint velem és ez lesz az ön elítélésém. Ha majd meghaltam olyan viszonyok közt, amiknek közt életemnek végét szakítani kénytelen vagyok, ön boldog lesz, mert akkor ön közel lehet fiához. Két eshetőség van: vagy összeomlik trónja, akkor neki szükségképpen önhoz kell mennie; vagy tartja magát, akkor meg a király és a nép szava fogja őnt visszahívni. *Halálom mindkettőjüket* boldoggá fogja tenni.

Elváltunk egymástól ama pokoli élet miatt, amely együttlétnk utolsó éveiben mindkettőnkre nézve türetelen volt. A botrány azon a napon tört ki, amikor ön N.-né asszony miatt nyilvános jeleneteket provokált. Ma, amikor semmi okom sincs többé titkolni az igazságot, megmondom önnek, hogy ez az asszony sohas m volt maitressemm; igaz udvaroltam neki, de ez volt minden. Az oka a legegyszerűbb volt. Ennek a fiúnak bizalmas és intim barátja az remélt, hogy az ön helyét fogja elfoglalni. Mértéktelen nagyravágástól ösztönözve és talán szerelemből is egészen hozzám akart főközni. *Arthemisia* lett a maitressemm, de már csak akkor, amikor ön már rég nem volt Szerbiában. Az egyik úgy maga után vonta a másikat, a helyzet annyira bonyolódottá vált, a bel- és külpolitika is annyira bevonatott, hogy azonnal beléttam, nines számomra más hátra, mint legelőjebb az, hogy fiam számára mentsem meg a koronát. Ezért mondtam le. Es mikor már lemondtam a trónról, megígértém *Arthemisának*, hogy elveszem feleségül, annyival is inkább, mert intim kötelék volt közöttünk (a levél elárulja egy szerb nőnek előnevét). Nekem nem volt vagyonom, csak adósságom. Így eljutottam Párisba. A rá következő két esztendőben folytattam a viszonyt, majd közvetlen közelben, majd a távolban, mindig ugyanabból a célból, de lelkesedésem és érzelmeim ama nőszemély iránt mind inkább lehadtak, mert megismertem jellemének bizonyos vonásait.

Befolyásolt barátaim tanácsai is, akik meggyőzték arról, hogy ezzel a házassággal nagy jogtalanságot követnék el fiammal szemben. Másrészt elsőtűlt a látóhatár Szerbia felett; hallatlan módon rám támadtak ott. Önt megesalták, engem pedig rábírtak, hogy visszatérjek és ezzel csak az volt a szándékuk, hogy lehetetlen helyzetet teremtsenek. Akkor volt ez, amikor az a gondolatom támadt, hogy feláldozom egész helyzetemet és fejlel rohanok a politikába, hogy magammal és fiammal független állást szerezzek arra az esetre, ha egy forradalom elsöpörné trónját. A siker helyett azonban teljesen tönkrementem. De valami eredményt mégis elértem, és ekkor jött *Arthemisia* és átölelőti hat hónapon át szakadatlanul a békének, a nyugalomnak, a megnyugvásnak egyetlen napját sem engedve.

számomra Tavaly április óta gyötör e kin, azóta nem volt egy nyugodt éjszakám és a végeredmény volt: a teljes végleges romlás.

Milán aztán elmondja finánciális bukásának okait:

Börzejáték és más játékok oly helyzetbe juttattak, hogy meg kell halnom. A világot fogja mondani, hogy az asszonyok miatt történt, de nem lesz igaza. Csak egy szerelmi viszonyom van és ez anyagilag nagyon diszkrét. Nemcsak tönkrementem, de 345,000 frank: adósságom is van. Aktívákban nines egyebem, mint 100,000 frankot érő lakásom és ékszerem, amelyeket *Milos* fejedelem halálakor 3—4000 frankra becsülték. De meg kell fizetnem törze-adósságaimat és rendeznem kell Párisban mindent. Aztán így folytatja *Milán*: En zsanárokkal üzettem őnt ki Németországból és kikergettem Szerbiából. Sok rosszat követtem el önnel szemben. Ebben a pillanatban, a mikor már csak néhány napom van az életből, esdve könyörgöm: bocsásson meg! Mentse meg fiát. A világot legnagyobb emelyűje a gazdagság. Ez után futottam én. Bár okulna az ön fia az ön tapasztalataimot. Es most Isten vele *Natalia!* *Ova* intse jút *Riszte*stől. Ö volt hazám gonosz szelleme. Senkit sem szeretett az, csak saját magát. De az idő mulik. Olelem. Legyetek boldogok, ön is, *Sasa* is.

Natalia királyné még aznap válaszolt a levélre következőképpen:

Biarritz, 1892 december 31.

Milán királynak! Ön azt hiszi, hogy mikor levélét megkaptam, utótt számomra a diadal és a bosszu órája. Oh nem! Ez az utolsó érzés sohasem talált helyet szívemben; az első pedig nagyon szomorú volna, ha az ember triumfálna azon, ha fiának atyját oly borzasztó helyzetben látja, hogy vagy el kell magát emésztenie, vagy egy *Arthemisia* segítségével kell fölemelkednie, mintha egy ilyen asszony képes volna lakait fölemelni. Ön isten előtt való megjelenésről beszél. Hát megjelenik az ember előtte, ha megöli magát? Es azt hiszi ön, hogy bárki is balesetre fog gondolni, ha értesül az ön haláláról? Ami azt az egyetlen hibát illeti, amit ön szememre vet, arra is büszke vagyok. A királyok nem arra valók, hogy népükbe bizalmatlanságot hintsenek és kizsákmányolják, hanem arra, hogy vele éljenek, vele szenvedjenek és vele haljanak meg. Az én szenvedéseim nagyok voltak, családásaim számosak, de Szerbiát sohasem tettem felelőssé azokért, és ha ön azt hitte, hogy ön halála után reám hagyja országa iránt táplált gyűlöletét, hogy beleplántáljam fiába, úgy ön nagyon csalódott! Es utolsó kívánságom ön csak ezt hagyja hátra fiának: aija el magat egy gazdag asszonynak. Hát még most sem látta be ön, hogy a gazdagság semmi, de a kötelesség minden. *Sasa* becsülete követeli, hogy ön tisztességesen éljen és ne legyen öngyilkossá, mint valami komédiásné. Egyébként az ő becsülete önönmagától és nem öntől függ. Most, *Milán*, megértett engemet. Az ön adósságait, azt a 345,000 frankot, nem tudom kifizetni. Az én vagyonom nem oly nagy, amekkorának ön gondolja és erre vonatkozólag is jó lesz magába szállnia. Ha barátai kéreze volna önnek szüksége, amely kirántsa őnt az örvényből, ime nyujtom az enyémet, nem szimpáthiából — ezt már nem érzem öniránt — de kötelességből, a fiamért. Nines szó se titkos összeveteléről, se egyéb titkos dolgokról. Gyűlölöm az ilyesmit! Ismerje be nyiltan és becsületesen hibáit és mondja meg, hogy látni kíván. Fogadni fogom.

Natalia.

HIREK.

Budapest, február 17.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Frigyes* főherceg ma este Pozsonyból Bécsbe érkezett. — *Otto* főherceg ma rövid időre, a luxemburgi nagyherceg és neje pedig hosszabb tartózkodásra Abbáziába érkezett. — *Frigyes* császár özvegyének állapota egy cronbergi távirat szerint ma nagyon kielégítő volt.

— Gyászmise *Milán* királyért. Mint *Karlóca*-ról jelentik, *Brankovics* György patriárka rendeletére a patriárka udvari papsága ma a rezidencia kápolnájában ünnepi gyászmisét mondott néhai *Milán* ki-

rályért. Ott voltak: Brankovics György patriárka, Sevius Mitrofan püspök, Vidiczky György záradafőnök, Ruvarác Demeter esperes, Hadzsics Antal, az újvidéki Matica Szrbzka elnöke, Popovits István és Popovits Vazul István orsz. képviselők.

— **A meglopott Leyds.** Brüsszellel táviratozzák, hogy dr. Leyds transvaali követ lakásáról tegnap este politikai iratokat loptak el. A távirat elmondja, hogy dr. Leyds tegnap este a hági lakodalmi ünnepekről visszatér és máháját egy pillanatra lakása előszobájában fölügyelet nélkül hagyta. E közben ismeretlen tolvajok ellopták egyik csomagját, amelyben politikai iratok voltak. A tettesek, mint rögtön konstatálták, alkulesal hatoltak be a házba. A rendőrséget rögtön értesítették a dolgról, de a tolvajok kilétét még nem sikerült megtudni.

— **Magániszviselők Hegedűs Sándornál.** A Magániszviselők országos szövetsége vasnap délelőtt nagy küldöttséggel tisztelgette Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél, hogy a kereskedelmi alkalmazottakra vonatkozó törvényjavallattal kapcsolatos felterjesztését átnyújtsa a miniszternek. A küldöttséget, amelyben résztvett a Nótiszviselők országos egyesülete is, a szövetség elnöke, dr. Kovács Gyula kir. tanácsos, vezette. Beszédében a tervezet két sarkalatos pontjára külön is felhívta a miniszter figyelmét. Az egyik az 1. §, amelyben a kereskedősegéd gyűjtőnév alá foglalatták a magániszviselő is, holott ez az elevenezés a társadalmi fetorgással, de a nyelvhasználatnál is ellenkezik. A másik rendelkezés a javaslat lényegpontja: a végkielégítés megállapítása (21. §.), amelyet azzal a nagylelkiséggel akarnak elűni, hogy helyette a kötelező nyugdíjbiztosítást kell életbe léptetni. Kovács Gyula felhívta a miniszter figyelmét arra, hogy számos olyan eset van, ahol a végkielégítés fontosabb és értékesebb a nyugdíjbiztosításnál és ahol a végkielégítést semmiféle más kedvezés nem pótolhatja. Végül kérte a minisztert, ne engedje, hogy eltértsék arról az utóról, amely a szociális törvények megteremtéséhez vezet. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a következőképpen válaszolt:

Legyenek meggyőződve, igen tisztelt uraim, hogy előterjesztésük minden pontját meg fogom fontolni és be fogom bizonyítani, hogy a megkezdett uton tovább akarok haladni, a nélkül azonban, hogy süket füle találom nálam a másik véleménynek meghallgatása is csak úgy, mint az önk véleményét a legnagyobb készséggel hallgattam meg. Tagadhatatlan azonban, hogy a feladat gényes és nehéz, különösen azért, mert vigyáznunk kell arra, hogy fontos, jogos igényeket ne sértsünk, hogy a kereskedelmi sobeket ne ejsünk. Ez nemcsak az önk érdeke hanem az ország érdeke is. Legyenek meggyőződve róla, hogy nem szándékozom a javaslatot megsemmisíteni, legfeljebb csak javítani fogom rajta, minden érdeket igazságos és jogos figyelembevételével. Ne méltóztassék azonban türelmetlenül fogadni, ha az ügy alapos megvitatása hosszabb ideig fog tartani, semmit magam is hittem volna, mert rajta kell lennünk, hogy minden jogos és méltányos igény érvényesüljön.

A küldöttség a minisztert lelkesen éljenezve távozott.

— **Lakoma Herceg Ferenc tiszteletére.** A Pannónia szálló különterében vasnap este kedélyes lakomán ünnepelték az *Ocskay brigadéros* szerződőt. A lakoma rendezésében az *Uj idők* szerkesztője járt elől *Herceg Ferenc* kollegiával egyetemben, akik közül jelen volt: *Rákosi Jenő, Abrányi Emil, Ambrus Zoltán, Malonyai Dezső, Endrődi Sándor, Rothausner Miksa, Rákosi Viktor, Lyka Károly, Tábori Róbert, Kemechey Jenő, Csajthay Ferenc* és még többen a sajtó előkelő munkásai közül. A lakomán minden egyes vendég gyönyörű akvarellt kapott. A rajzokat *Mühlbeck Károly* művészi keze vetette papírra és valamennyi kép az *Ocskay brigadéros* egy-egy típus alakját, vagy díszletét tüntette föl. A lakoma alatt *Radics* bandájának egyik kitűnő tagja *Oláh* klarinétos fújta a tárogatót és szebbnél-szebb kuruc-nótákat csalt ki ebből a szivhez szóló, remek hangszereiből. Felköszöntöket mondtak: *Rákosi Jenő, Rákosi Viktor, Wolfner Pál, Zilahy Simon, Tábori Róbert, Wolfner József, Kemechey Jenő, Endrődi Sándor* pompás verset rögtönzött a kuruc-dalok modorában, ezzel a refrainnel: *Jó reggelt, kurucok, jójszakát labancok!* A lelköszöntőkre *Herceg Ferenc* hosszabb tőzsbán válaszolt, melyben írói pályájának első kezdeteiről közölt érdekes intimitásokat. *Herceg Ferenc* ünnepele összesest a *Singer és Wolfner* cég jubileumával. Ez a jeles kiadó-egéjennállásának tizenhatodik évfordulóját ülte a lakoma napján és ez a dátum alkalmat adott a jelenlétűeknek, hogy *Singer és Wolfner* érdemes működéséről a legtejtisebb elismerés hangján emlékezzenek meg.

— **Halálkozás.** *Lonovics Ignác*, arad- és esanádmegei előbírtokos, Arad vármegyei törvényhatósági bizottságának tagja, február 15-ikén, életének 75-ik évében meghalt. A derék öreg ur egykor nagy szerepet vitt Arad vármegye közéletében és munkássága, nemes jelene folytán általános tisztelet környezte. *Lonovics József* esanádmegei főispán testvérétjét gyászolja az elhunytban.

— **Báró Erlanger Menelikről.** Menelik még mindig érdekes ember arra, hogy foglalkozzanak vele és országával. Báró Erlanger német asztrológus sok időt töltött legutóbb Menelik udvarában, s a négről német lapokba ír. A négus rendkívül értelmes ember benyomását kelti az idegenben, arca beszédes, szeme élénk, okos nézésű. Nagy érdeklődéssel hallgatta meg az utazót, mikor beszámolt neki utja céljáról és mindennek az okát kérdezte. Természetesen sok ajándékkal kedveskedett az utazó a hatalmas kényurnak, legjobban azonban egy mutoszkóp tetszett neki, főképp azért, mivel olyat nem látott még. Mert nem könnyű ám ő felségét valami újsággal meglepni: az angolok, oroszok és franciák, akik vetélkednek kegyéért, pazarul elhalmozzák ajándékkal. Megelégedése jeléül ebédre is meghívta Menelik Erlangert. Menelik egy körülbelül méter magasságú vánkoston ül a gyönyörű trónus-mennyezet alatt, melyely a francia kormány ajándékozta volt meg. A sekek s Abesszinia egyéb előkelő urai ott kuporodnak körülötte a földön. Az ételeket tiszta, fehérhűs szolgák hozzák be s leteleték a földre. A felséges urnak azután az udvaronokok nyujtogatták oda a tálakat. A vendégek sorában ott volt Rasz Makonnennak, a híres abessziniai vezérnek fia is, aki igen csinos embernek ír le Erlanger. Menelik sokat és szeretettel beszélgetett vele. Feltűnően hatott a hóhér magas alakja, sötét, de férfias szép arca, aki ott állt a trónus közelében s akinek a felséges ur lakomáin kardosan szabad megjelennie. A trónus fölött két hétégu kandelaber gyertyái égtek. Balfelel állott az európai módra megterített asztal, mely körül a vendégek foglaltak helyet. Ebéd végeztével félrevontak a háttérben egy nagy függönyt, s a szomszédos csarnokba bebocsátották ingyen lakomára a népet. A sok ezer ember sűrűge-forogva kapkodta be az ételeket, de a legesekebbek rendezavarás nélkül. Azután megszólalt az abessziniai saját külön zenekar, amelynek egyféle hangszere van csak, valami hosszú, fuvó instrumentum. Még ajándékok is kapott Erlanger Meneliktől, igaz, hogy nem vihette el a zsebében, mert a tejedelmi ajándék, abessziniai sznkás szerint, két élő oroszlan, egy párdue, egy struc-madar, sok majom és hasonló apróság. Menelik viszont nagyon megkívánta még az expedíció egyetlen Flauber puskáját, de lemondott róla, amikor megmagyarozták neki, hogy erre a fegyverre okvetlenül szükségük van különben nem tudnának madarat löni. A négusz meghalt ez év előtt, de a némettel megígértette, hogy küldet neki hazulról két Flauber-puskát.

— **A magyar mérnök és építész egyesület** március 17-én, vasnap délelőtt 10 órakor tartja Uvilág-utca 3. sz. a helyiségében XLII. közgyűlést, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Tiszti jelentés. 3. A folyó évi költségvetésről előterjesztés. 4. A múlt évi rendes közgyűlésből kiküldött számadás- és könyvtár vizsgálati bizottság jelentése. 5. A múlt évi határozatok eredményének s a folyó évi építészeti nagy pályázatnak kihirdetése. 6. Az alapszabály néhány pontjának módosítása; végül a választásokat ejtik meg.

— **A Stuart-egyesület és VII. Edvárd.** Angliában hosszú idők óta most adott élettel magáról az ugynevezett Stuart-egyesület, amely maig is hisz a Stuart-báz trónöröklési ogában s nem ismeri el annak 1689-ben kimondott trónvesztését. Hogy ezt dokumentálják, Viktória királynő halálát követő napon különböző helyekre plakátokat ragasztottak ki, amelyeken tiltakoztak *Edvárd* király trónralépése ellen és a trónt IV. Mária királynő számára követelik. Londonban izetlen trónának tartják az egészet mert tényleges Stuart-párt ma nincs már Angliában. A a bajor királyi háznak amely Mária Terézia főhercegnő, a bajor trónörökös neje révén, törvényes örököse az angol trónnak, eszéágában sincs, hogy jogait érvényesítse. A Stuart-igények izetlen fölélezése alkalmából most fölelevenitenek egy érdekes epizódot, amely 1873-ban játszódott le Bécsben. Akkor még élt *V. Ferenc* modenai herceg, *Mária Terézia* főhercegnőnek az angol trón törvényes örököseinek, az atyja. Mikor a velszi herceg, most VII. Edvárd, lejött a bécsi világlkiállítására, *V. Ferenc* herceg tiltakozott, hogy mint velszi herceget és angol trónörökösét fogadják. A dolog, bármennyire iparkodtak is titkolni, az angol nagykövetség iülehez jutott és a velszi herceg távirati utasítást kért Londonból. *Granville* akkori angol külügyminiszter nem sifferes, de egészen nyílt táviratban azt az utasítást adta, hogy ha bármi kellemetlensége történik ebben az ügyben, azonnal zárja be a kiállítás angol csoportját és az angol nagykövettel együtt azonnal utazzék el. Bécsben azonban a doigot nem hivatalos uton intézték el; a velszi herceg megjelent a kiállítás megnyitására, ellenben *V. Ferenc* herceg nem volt jelen.

— **Négyes ikrek.** *Ferzevöl* írják, hogy Fejérfelap községben egy *Kreutz* Julianna nevű nő négy gyermeket szült. A negyedik gyermek megszületésekor az anya meghalt és a gyermek is. A többi három gyermek egészséges.

— **Uj társadalmi rend az uj világban.** Amerika társadalmának megszokott képét lassanként ujal oseréli föl. Ez a társadalmi metamorfozis a nőemancipációnak, illetőleg a női munkakör térhódításának az eredménye. Egészen uj társadalmi rend bontakozik ki a régiből az által, hogy a nők egyre több és több hivatalos állást foglalnak el, sőt még a legmezezebb mesterségeket is napról-napra inkább okkupálják. Az Egyesült-Államok foglalkozási statisztikájának husz év előtti és a legutóbbi adatai igen érdekesen illusztrálják ezt az átváltozást. Husz év előtt 412 nő foglalkozott szobrászattal, most 11 ezer. Orvosi diplomája 527 nőnek volt, két évtizeddel később a női doktorok száma meghaladja a négy és fél ezret. Mérnöki oklevéllel nem birt egy sem, most 127-en vannak. Lelkészi pályán 66 nő működött, jelenleg 123 teljesíti ezt a hivatást. A női könyvelők létszáma a husz évi ciklus alatt 9-ről 27.777-re szökéskent, sőt a fizikai erőlkifejtést igénylő mesterségeket is kezdik immár elfoglalni Amerikának vállalkozó szellemű hölgyei. Kansasban egy hajadon az apja műhelyében gyakorolj a kovács-mesterséget és — bámulatot ébreszt ügyessége, valamint fizikai ereje által. Ha ez így folytatódik tovább, akkor nemskára egészen uj társadalmom támad a réginek helyébe. Ebben az uj társadalmomban kevesebb lesz az élet gondja és mindenesetre kevesebb lesz — a gyöngédség is.

— **Jóteknység.** A X. kerületi jóteknységi egyesület buzgón működik közre a kerületben mutatkozó inség enyhítésén. Az egyesület népkonyhat is tart fenn, amelyre újabbban nagyobb adományokat küldtek: *Tóth György, Horváth Ferencné, Adam Lajos, Burg Ferencné, Lemberger S. fia, Künning Géza, Salzberger Józsefné, Lóh Károly, Rausch Antal, Thoma József* és mások. A népkonyha szakosztályban különösen *Horváth A. Jánosné* elnöknő serénykedik azon, hogy lehetőleg minden jelentkező szegény embert ellássanak ebéddel.

— **A halott bátyja.** Az olyan eset, mint amilyet egy londoni bíróság tárgyal, csak igazi nagy világvárosokban történhetik. Dr. Gideon Marsh orvosnál megjelent kétszer egymásután egy William Browning nevű harminöt éves ember. Az orvos megvizsgálta mind a kétszer és a Bright-féle vesebajt konstataálta rajta. Aztán jött egy másik ur, aki nagyon hasonlított a pácienshez és arra kérte hogy állítson ki halotti levelet az öcséséről, aki nála volt, s kevéssel azelőtt halt meg. Az orvos kiadta az írást, de csakhamar gyanuja támadt, s egy detektívvle elment a halott lakására. Ott az ágyban a takarók alatt egy nagy falábat találtak. Persze ez megerősítette a gyanut. A detektív házkutatást tartott és egy utátskában egy *létszáz fontról* szóló életbiztosítási kötvényt talált. Mindjárt ezután megjött a halott „bátyja”. A detektív vallatta, hogy hol a halott. Azt mondta, hogy már elvitette.

— Hát ez a bábu mit jelent?

Erre aztán elmondotta, hogy a „halott öcsé” tulajdonképpen ő maga. És azért csinálta ezt a „komédiát”, mert csak nemrégiben szabadult ki egy hat hónapos fogságból és a hozzátartozói és ismerősei számára meg akart halni. Ez őszinte kijelentés ellenére is elvitték a bírósághoz, mert hátha mégis csak a biztosító társaságot akarta befenni.

— **Az Országos Nemzeti Szövetség** 1901. évi március hó 15-én délelőtt 10 órakor az új városháza dísztermében tartja meg évi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Megnyitó beszéd. Tartja *Márkus József* főpolgármester, a szövetség tanács társelnöke. 2. Ünnepi beszéd. Mondja *Rákosi Jenő*, a szövetség tanács társelnöke. 3. A kivándorlásról gróf *Majláth József* értekezik. 4. Évi jelentések zároszámadás, költségvetés. 5. Alapszabályok módosítása. 6. Választások.

— **Ausztrália ünöje.** Sidneyben nyolc napig tartó népnépnépy követte az ausztráliai államok egyesítésének proklamációját. Változatokban gazdag festői képet mutattak a közös vezénylet alatt egyesített különböző hadtestek felvonulási. Az indus tisztek exotikus egyenruhája, a tetovált maori harcosok, a kanadai indiánok furcsa tolettjei és a mindezek fölött angol katonák egyenruhájára legalább is annyi változatosságot nyujtottak a szemlélőknek nagyban, mint amennyit a mi modern szinpadaink szoktak nyujtani — kicsinyben. Sidney természetesen fényözönben uszott egész éjjelenek át ki volt világitva állandóan. A környék lakói annyira előzönlöttek a fővárost, hogy napokon át a közelben állomásozó tengeri hajók nyujtottak szállást azoknak, akik a szállodákban már nem kaphattak helyet.

— **A Dunáról.** A szokatlanul hideg idő következtében a Duna majd minden melékolyóján megállt a jég. A Dunán a reggel 8 óra felé megállt a jég, de később ismét megindult s roppant lassan mozog feléle. A Duna mindenütt apadó jellegű, csupán a fővárosnál a roppant mennyiségű jég következtében, rohamos áradásnak indult. Tegnap óta 30 centiméterrel emelkedett a víz s mai magassága 114 centiméter. A vízrajzi-osztályhoz délig részletesebb jelentések nem érkeztek. Ha a hideg így tart, a Duna tőtétlen másodsor is befagy.

— **Iskolai ünnepély.** A Trefort-utcai gyakorló főgimnázium szombaton sikerült házi hangversenyt rendezett. Az ifjuság ének- és zenekara nagy hatással adta elő Mozart, Thomas, Haydn, Erkel és Doppler több művét. Az előkelő közönség, melynek sorában ott voltak Heinrich Gusztáv, Pfeifer miniszteri tanácsosok, a tanári kar és a növendékek hozzátartozói, különösen Bánk bán előjátékát és az Ilka opera toborzóját fogadta nagy tetszéssel. Bató, Imrédy, Lengyel, Gerlóczy VII. oszt. tanulók, Hubay és Székely műveit, továbbá magyar népdalokat játszottak hegedűn, zongorán és cimbalmon. A szavalók közül különösen említésre méltó az Önképző-Kör elnöke, ifj. Wlassich Gyula VII. oszt. tanuló, ki Ráchel sirmált adta elő. A sikerült hangverseny nagy részben Willmouth Bódog intézeti zenetanár buzgó fűrészesének eredménye.

Az állami felsőbb leányiskolában tegnap Vörösmarty-ünnepet rendezett az intézet nagydíjű igazgatója. Szuppán Vilmos kir. tanácsos. Az ünnepi program Vörösmarty műveit és költői munkásságát ölelte föl. Dévai Margit, a VIII. gimnázium osztály növendéke, Vörösmarty irodalmi érdemeit méltatta tartalmas felolvasásban. Fischer Mici a Szép Ionkát, Schiller Frida a Szegény asszony könyvét, Dénes Zsófia Hedvig et szavata nagy hatással. Vörösmarty egy költeményét adta elő Bak Eliza is szépen, mély érzéssel. Az előadást előképek ilusztráltak Mezeyi Zsófia, Obstergán Stélnia, Gelléri Jolán és Weigand Iona közreműködésével. Rendkívül bájos volt a Csongor és tünde egy tőredékének bemutatása. A nagyterem zsúfolásig megtelt előkelő közönséggel. Sorában voltak: Nagy Ferenc államtitkár, Azaméthny és Morlin miniszteri tanácsosok, Erdő Béla stb.

A s-ép ünnep jövedelme tekintélyes összeget jutott a Vörösmarty szobor-alapjának.

— **Házasság.** Ma délután esküdtött örök hűséget dr. Gál Jenő ismert nevű fiatal kriminálista ügyvéd Weiss Hermína kasszonyoknak. Az esketési szertartáson mellet dr. Kohn Iórábbi végzett, nagy számu előkelő közönség volt jelen akiknek sorában ott láttuk: dr. Visontai Soma dr. Pichler Győző országgyűlési képviselőket, Sándor Pált stb. és a lóvárosi ügyvédi kar több előkelő tagját.

Az evangélikus templomban ma esküdtött örök hűséget Lösching János es. és kir. százados Karász Paulának, Karász József földbírók, 48-as honvédszárkapitány leányának. Násznapok lovas Grabensprung Cavalard es. és kir. alezredes Ornesay László rendőrtanácsos és Stern Adolf honvéd-törzsorvos voltak. A vőlegénynek meg kellett előbb szereznie a magyar honpolgárságot és e végül Mikár Zsigmond, a honvédegyes országos főjegyzője fiává adoptálta.

— **Veszedelemes drótok.** Liverpoolban két halottja és nagyon sok sebesültje van a villamos áramnak. A napokban történt, hogy a nagy havazás következtében a telefon- és a telegraf-drótok a nagy súly alatt leszakadtak a London Road és a vele párhuzamosan baladó Pembroke Palace felett. Ezek a drótok azán érintkeztek a villamos vasut vezetékeivel s erősen megléve villamossággal, nagy pusztítást vittek véghez a járó-kelőkben Este hét óra volt amikor azokon az utcákon a legtöbb ember jár. A drótok az emberek köré csavarodtak, s a kipattanó szikrák soknak ruháit is meggyújtották. Egy bérkocsis is, amint a villamos drót érte, összerogyott és meg sem mozdult többé. Egy rendőr segítségére akart sietni egy asszonynak, aki a drótok közé került de maga is oly erős villamos ütést kapott, hogy fájdalmában nagyot ugrott. Az első áldozatok közül, hogy gyantították volna, kerültek bele a bajba. Beszélgetve sétáltak végig az utcán mikor egyszerre összeestek, amint a drótok testüket érték. Rémület volt látni amint iszonyu fájdalomukban henteregtek. Végre előkerült egy balta, amelyvel a drótokat átvágták, s néhány áldozatot megmentettek. Azután deszkákkal és kötelekkel igyekeztek a szerencsétleneket kimenteni kétségbeesett helyzetükből. Telefonozni akartak a villamos társaság központjához, hogy az áramot szüntessék be, de a telefonösszeköttetés megszakadt a baleset következtében. A rendőrség gyorsan elzárta a veszedelemes utcákat, mi által a további szerencsétlenségeket megakadályozták. Összesen két ember halt meg és tizenhárom veszedelemes égési sebeket szenved. Négy lo is elpusztult.

— **Gyorsírói szakvizsga.** A képviselőházban ma délelőtti gyorsírói szakvizsga volt Taliani Béla, a képviselőház alelnökének elnöklése alatt A vizsgaó bizottságban Gróf Vágó Ferenc főrendbíró és gróf Teleki Sándor képviselőházi jegyző is részt vettek. A tizenkét pályázó közül Gondá Henrik és Kallai Emil joghallgatókat képesítették.

— **Megmérgezett család.** Veszprémi Zoltán hajduvármegyei főjegyző családjában nagy baleset történt. Tegnap este a főjegyző felvágottat hozott vacsorára. Ma a főjegyző neje és három gyermeke, va amint a család mérgezési tünetek között súlyosan megbetegedtek és amint kiütött, a levágot sztrichnines volt. A főjegyzőnek és tíz éves fiának állapota igen súlyos. A városban általános a részvétel irántuk.

— **Öngyilkossági kísérlet egy vendéglőben.** Dézsi Juliánna 24 éves varrónő, aki a Gaiopp-utca 25-ik szám alatt lévő házban lakott, ma délután 6 órakor a Dohány-utca 85-ik szám alatt lévő vendéglőben revolverrel a jobb mellébe lőtt. Elettveszélyesen sérülve vitték a mentők a Rókus-kórházba. Tettének oka szerelmi bánat.

— **Öngyilkos ur asszony.** Ma reggel egy fiatal ur asszony dobta el magától az életet. A Soroksári-utca 5-ik számú házban, a harmadik emelet egyik utcai lakásában lakik évek óta Hoepfner Guidó műépítész. Ezelőtt három évvel költözött oda a Lipót-körút 32-ik számú házból. Az építész boldog családi életet élt feleségével, született Fleischer Mariskával, akivel ezelőtt kilenc évvel lépett házasságra. Házasságukból egy gyermek származott, a kis Edith, aki most ár az első e emi osztályba. A fiatal asszonyon már régebben idegbetegsége jelei mutatkoztak s ezelőtt két évvel méreggel akarta elemészteni magát. A gyorsan alkalmazott orvosi segítség megmentette őt az életnek. Ma reggel 7 óra felő Hoepfnerrel hirtelen felkelt az ágyból s átment a szalonba. Alig volt ott pár percig, nagy sikoltás hallatszott át a hálószobába. Hoepfner rémülten ugrott ki az ágyból s leírta a szomszédos szoba ajtaját. Itt kétségbeesett látvány tárult elője. A szép fiatal asszony ott hevert a szőnyegen, halványan s mellőlé csak ugy ömlött a vér. Fájdalmasan fordította szemét léreje felé s elhaló hangon mondotta:

— **Edes Guidám! Meghalok! Megszurklam magamat!**
A szerencsétlen asszonyka mellett ott hevert a kétélű, hatalmas vadászkés amelyet markolatig dőlített a tüde ébe. A boldogtalan férj hamarosan felkapta a földről s belefektette az ágyba s egyben a házban lakó Farkas doktorért küldött. A mentők is kivonultak de dolguk nem akadt, mert a szerencsétlen pár percig tartó szenvedés után elvérzett. Az öngyilkosság híre hamarosan elterjedt a környéken s általános részvétet keltett, mert a fiatal asszonyt mindenki szerette és tisztelte. Előkelő szepesmegyei család tagja s szülőit táviratban értesítették a tragédiáról. A szerencsétlen véget ért asszony családjában nem ez az első öngyilkosság, amennyiben két évvel ezelőtt testvérhátija is szíven lötte magát. Az öngyilkos urinó holtestét be szállították a boncoló-intézet holttestházába.

— **Brüsszeli botrány.** A brüsszeli lapok napok óta hevesen cikkeznek egy botrány dolgában és egyenesen részrehajlással vádolják az igazságszolgáltatást. Körülbéli egy esztendővel ezelőtt a bíróság két évre ítélte egy Bonheur nevű búrziánt, nagyszabású családok és szélhámoskodások miatt. Bonheur a védelmet vagy fél tucat ügyvédre bízta, akik a politikai világban is nagy szerepet játszanak. Ezért meglepett élték Bonheurt az összes törvönök, de ötvenezer frank bírság ellenében szabadlábban nagyták. Az ötvenezer frank nem nagy gondot okozott Bonheurnak, aki a többszörös milliókon kellemes helyzetében él. Azonkivül a Messenger de Bruxelles című jelentékeny pénzügyi lapnak is a tulajdonosa, mely lapot vagy másfél esztendővel ezelőtt a Parisi Matin mintájára. politikai szemekkel is elátozott, ugy hogy a különböző partok képviselői írják a vezércikket. Ennek következtében beutólyos barátai közbenjárására kegyelmi kérvényét annyiban intézték kedvezően el, hogy büntetését egy esztendőre szállították le. Mikor az ügyesség felszólította Bonheurt, hogy a büntetését tölje le, házi orvosával kimentette magát, hogy betegsége miatt egyelőre nem mehet a fogságba. Néhány hónap múlva az államügyesség kiküldte a törvényszéki orvost és a fogház orvost a Bonheur kastélyba s ezek az orvos urak teljesen egészségesnek találták Bonheurt. Sok huzavona után végre a múlt év októberében Bonheur bevonult. A fegyházban aztán külön szobát kapott, a legnagyobb kényelemmel, s uszokkal, könyvekkel és egyéb hasznos és kellemes körülményvel. Vendégek látogathatták; ücsösét aki üzettsra, naponként fogadhatta és ügyeit zavartalanul végezhetette. Három hónap múlva pedig újabb kegyelmi kérvényre január elején szabadon bocsátották. Azóta megint mint a Messenger de Bruxelles igazgatója és kiadója szerepel a brüsszeli pénzügyvilágban. Az Eloile Belge pattantotta ki a botrányt s dátum szerint szelőztette a szenzációs kegyelmi ügy részleteit, felszólította a Le XX-e Siècle, amely d'Ursel hercegnek, a szenátus enökének a tulajdonosa és Helleputte képviselő orgánuma hogy a kamara toglakozzék ezzel a botrányos ügygyel, vonja felelősségre a pénzügyminisztert a büntető igazságszolgáltatásnak egy hírhedt szélhámos érdekében való részrehaló alkalmazása miatt. Annál is nagyobb a felháborodás mert a hatóságok a transvaali vasutügyben elítélteket is ki engedte siklani az országból. Szabadon hagyták őket, pedig — csupa milliómorról lévén szó — előrelátható volt a szökés.

— **A munkás hangverseny jövedelme.** A Ganzgvári dakör a fővárosi inszések javára február 2-ikán a budai Vigadóban munkás hangversenyt rendezett, mely ugy erkölcsileg, mint anyagilag lényesen sikerült. A bái tiszta jövedelme ugyanis 1322 korona, mely összegből a Podmaniczky-utcai kenyérszító intézetnek 912 korona, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének pedig 91 korona jutott.

— **Hetven ember halála.** A brit-columbiai Victoriából táviratozzák, hogy egy cumberlandi állami közszémbánya lángokban áll. 27 fehérek ember, 29 kínjai és 9 japáni munkást eltemetett a beomló tárna. A szerencsétlenek megmentésére nincs remény. — Egy st-johnsi távirat szerint egy angol gőzös e hó 3-ikán a Trinity-öbölben hajótörést szenvedett. 24 ember volt a hajón, azok mind a tengerbe jutáltak.

— **Külföldi szélhámosság.** A következő érdekes panaszos levelet kaptuk a mai postával:

A napokban címre Morchensternből (Gablonz m. Csehország) vasuton szállítvány érkezett, a fuvarlevél jelezése szerint: 12 gros (144 tucat) üveggomb, melyeket 17 korona lefedéses elenében kiváltattam volna. Takarékpénztári tisztviselő vagyok, diszmuáraktárt nem tartok így a küldeményt egyszerűen visszautasítottam. Ma F. J. Hübner, üveggomb- és gyöngygyártólugyanonnan levelet kapok, a címzésben polgári álláson pontos megjelölésével, amelyben kéri, hogy a számlázott áru átvételét miért tagadtam meg és kér hogy mar most ajánljak neki megfelelő helyi kereskedőt, akivel az áru átvétele iránt érintkezésbe léphessen. Azonnal választam neki, hogy én tőle soha semmit nem rendeltem, cégének hívét sem hallottam, közvetül sem vagyok, egyéb ront pedig lépéseket tettem annak kipuhatólására, hogy tévedésnek esett-e áldozatui, avagy mi más oka van ennek az eljárásnak? Minthogy az utóbbi időben gyakrabban fordul elő ilyen eset, kérem, mélyen tisztelt Szerkesztő ur, e körülményt a kereskedelmi miniszter ú nagyműködésének figyelmébe ajánlani, mert nincs kizárva, hogy már számos ámbor polgárlars lépne ment, miből az illetők továbbra is bátorságot merítenek.

Kész híve

Torda, Erdély, 1901. február 10.

Scharl Vilmos.

(x) Kérjünk min-entűt Emke-gyűjtőt!

FŐVÁROS.

(*) **Tanítók a szakintitás ellen.** Ismeretes az a terv, hogy a fővárosi tanítókat a legfelsőbb osztályokban ugy akarták beosztani, hogy mindenkök heti óraszámá 26 legyen. E terv csak ugy lehetséges, ha a legelsőbb osztályban a szakintitás rendszert honosítják meg. A Népevelők Budapesti Egyesülete tegnap este tartott gyűlésében a ást foglalt ezzel a tervvel szemben. Revéghy István volt a szakintitás kérdésének előadója, aki indítványozta, monda ki a gyűlés hogy a szakintitás elten pedagógiai szempontból nem lehet megengedés, hogy a szakintitás ioitván meg ne történhessen hogy egy tanító két osztályban visseje az osztályfőnöki tisztet, hogy a szakintitás folytán a fővárosi idegienes tanítók előnétele ne szenvedjen. Az előadó indítványának előadását nagy zaj és it gátott ellenmondás kísérte. Ellene szóoltak: Radó Vilmos, Szóke István, Lakits Vendel, Meusong Géza, Sturcz György, Baróc Pál, Ember János. óvárosi segéd-tan előadó anyagi érdekből erednek mond a tervet. A tan előadóhoz hivatalból még nem toglakozhatott vele azonban már megkezdettük tanulmányozását s azt hiszk, hogy meg nem valószínű. A gyűlés az előadónak indítványát egyhanglag elvetette és elfogadta Radó Vilmos indítványát, hogy a tanához beadványt intéznek, melyben hangsúlyozzák a szakintitásnak pedagogiai szempontból való káros voltát. Elfogadtak még Baróc Pál indítványát, hogy a leányiskolákban rajtot és tornát tanítsanak és ezzel emeljék a tanítónők óraszámát. Elfogadtak még Sziklas Adolf indítványát arról, hogy a mai szegényes ő-hat népiszkola osztályok helyett ami még a legkisebb faluban is megvan, nyolc osztályos népiszkolát szervezzen a főváros.

SZINHAZ. ZENE.

** **Várszínház.** — Az országos színész-iskola növendékei vasárnap este a Liliomfi adták elő a Várszínházban Ujházi Ede tanár vezetése mellett. A dalos magyar vigjáték könnyed hangját jobban eltalálták a növendékek mintha például valami klasszikus tragédiában, vagy előkelő francia sziműben léptek volna föl. A szerepök közül különösen kitűnt Borlányi Vanda (II-od éves) mint Erzsike, Kányai fogadósné leánya. A kasszonyok alakja nagyon csinos és temperamentuma élénk Igazi szubrett-tehetséget ismertünk föl benne. Hang a behízelgően kedves és játékosan sok a természetes báj. Szentmiklósy Irén szintén tehetséget mutat, de inkább a komolyabb, drámaibb szerepkörre van hivatása. Radányi Anna egy gazdaszszony kis szerepében erős, szép hangjával tűnt föl. A férfi-növendékek közt ezúttal Stoll Béla másodikos növendék tetszett legjobban Szetlefi szerepében. Ebben a fiatal emberben igazi színészvér buzog. Komikai vénája jelentékeny és máris meglepő biztossággal mozog a színpadon. Organuma még most fejletlen, de az idő erősebb teheti s akkor a legobb komikusok számát szaporíthatja. Figyelmet érdemlő tehetség Sük Rezső is kollégájával, Fekete Lajossal együtt, akijőzű, magyaros jellemzéssel játszott Kányai fogadósné. Szóke Sándor Liliomfi szerepében elegáns külsejével és Erkel Béla Schwartz fogadósné alakjában természetes humorával hatott a közönségre, mely buz-

dító tapsaival ársztolta el az összes jelentékenyebb szereplőket.

**** Magyar Színház.** A *Magyar Színház* szenzációja Miss *Saharet*, az ausztráliai „táncosoda”, aminek a párisi sajtó elkeresztelte, ma este mutatkozott be először. A *postás fu* simü angol operettnek ugynevezett Kairó-képében. A minden zugában tömött ház érthető kíváncsisággal várta a pillanatot, mikor a „táncosoda” kiperdül a lámpák elébe s mikor a „nagy pillanat” végre elérkezett, az a halálos csöndesség előzte meg *Saharet* kisasszony megjelenését, melyben mindenki visszafojtott lélekzettel ül a nézőtérre és várja az est clouját... De a zenekar intonál és a következő pillanatban előtűnik áll Miss *Saharet*. Azaz dehogyan is áll! Kiperdül a lámpák elébe egy fiatal leány, akinek hatvny-nyakán egy bájos fejecské hibálódzik, amely csupa pajkos mosolygás és hamisság. Hirtelenében bájos lenne eldönteni, hogy a mosoly, amely az első pillanatra megigéz, az ajkán ül-e voltaképpen, vagy pedig a két fekete szemében. Az első benyomás tehát, amelyet Miss *Saharet* ránk gyakorol, egyenesen megvesztegető. De alig adhatunk magunknak számot erről az első benyomásról, mert Miss *Saharet* már meg is kezdte a táncprodukcióját s itt már hamarosan tisztába jutunk azzal, hogy az amit az ausztráliai „táncosoda” produkál, az csak élig tartozik a koreográfia művészetéhez, mert másik fele már — akrobátaság. Ennek a fiatal, szinte gyermeket arcu táncosleánynak valóságos kivérszerű teste és hajlékonysága van; vékonyka, de formás lábait alig tudjuk követni tekintetünkkel, oly villámszerű gyorsasággal csap fel a deszkákról a magasba, egészen a kis feje bubáig és újra vissza. Mint mikor egy színes pillangónak a sokszínű szárnya csillan meg a nap ényében, úgy kápráztatja a szemünket... Miss *Saharet* mindenesetre a legsajátosabb teremtetések egyike, de... igenis, de nekünk úgy rémlik, hogy az amit produkál nem tartozik a táncművészetnek ahhoz a fajtájához, amely a színpadra való. Tu ságosan sok benne az akrobatikai bravur és az orienztörűvő testi. Miss *Saharet*-re csakugyan el lehet mondani, hogy valamivel kevesebb — több volna. A közönséget ez a sajátos táncprodukció az első pillanatan valóságos lenyűgözte s az első piece után orkanserű taps zugott fel, — de később erőre kaptak az ellenzék is, amely egy kis püsség visszhangot adott a tapsokra, különösen mikor Miss *Saharet* egyszer csak az egyik formás lábával integetett kifelé a kulisszák mögül... Az ausztráliai „táncosoda” tehát ha szigoruan veszszük, nem egészen a színház dinstingáltabb levegőjébe való, — de hát, jó Isten, maga az angol táncoperett sem egészen oda való és a közönség mégis bomlik érte. Nem lehetetlen hogy a *Magyar Színház*nak szerencsése lesz Miss *Saharet*vel és ő is úgy fog jární. Megnézni ezt a „táncosoda”-t mindenesetre érdemes, ha más egyébrt nem, már csak azért is, hogy bájos fejecskéjében gyönyörködjék az ember, amelyet leomló fekete hajával, mosolygós ajkával és még mosolygósabb szemével, ha egyszer látott az ember, sok, sok ideig el nem felejtí... (M—s.)

**** Darabváltás a Népszínházban.** Pálmay Ilka közbejött gyöngékedése miatt a művésznőnek a *Nebántsvirág*ban holnapra kitűzött felépése elmarad. Gyöngékedése azonban mulékony természetű s a vendégművésznő remélhetőleg a jövő hét folyamán már jóléphet. Holnap, hétfőn a *Nebántsvirág* helyett *A modell* kerül színpadra, a címszerepben Z. Bárdi Gabival.

**** Z. Bárdi Gabi Bécsben.** Z. Bárdi Gabi, a Népszínház ifjú primadonnája, aki *A modell* című operettben legutóbb aratott sikere révén nagy figyelmet keltett maga iránt, mint értesülünk, legközelebb vendégképpen fog fellépni a bécsi An der Wien-színházban. A művésznő a bécsi színpadon, hír szerint, a *Szép Helena* és *A modell* címszerepeiben fog bemutatkozni.

**** Növendékszínészek vizsgálata.** Horváth Zoltán színészet előkészítő iskolájának növendékei február 20-án este tartják vizsgálati e gadásokat a Rottenbiller-utca 37. sz. a. díszteremben. Színpadra kerül a *Szigetvári vártnak*, *Antigone*, *II. Rakóczi Ferenc fogsága* s *Romeo és Julia* egy-egy részlete.

**** Felvételi vizsgálatok a Színház Egyesületben.** Az Országos Színház-Egyesület ben az idei felvételi vizsgálat április 2-ikán lesz, s erre vonatkozólag a kérvényeket mulhatatlanul március 15-ig be kell adni. Ennek a bizottságnak tagjai: Feleki Miklós, Hercegy Ferenc, Komjáthy János, Kanor Gyula, Kreszányi Ignác, Márkus József, Molnár László, Rozsnyósi Gusztáv, Pazmány Dénes, Topolczai Dezső, Vidor Dezső és Balta Kálmán.

**** Björnson új darabja.** Björnson Björnsterne a hírneves északi drámaíró, aki ez idő szerint Párisban van, hogy jeien legyven *Eröknön felül* című színművének ottan bemutatóján, betegezte *Laboremus* című új drámáját. Azoknak, akiknek alkalmuk volt a szerző kézírásába bepillantani úgy mondják, hogy a darab Björnson egyik legkiválóbb drámai alkotása. A darab egyidőben fog színpadra kerülni a *krisztianai* színházban és a *Berliner Theater*ben.

**** Az Uránia-Színház új igazgatója.** Az *Uránia Színház*, egy esti újság értesülése szerint, a megüresedett igazgatói állásra Szana Tamást hívta meg, aki a szerződést már alá is írta. A színház programjában egyelőre nem lesz változás.

**** Gróf Zichy Géza pályádija.** Gróf Zichy Géza, a *Nemzeti Zenede* elnöke, a zenede igazgatóválasztmányának 1899. évi december hónap 17-én tartott ülésében magyar zeneművek hangszerelésére, mindaddig míg ő a *Nemzeti Zenede* elnöke lesz pályádija évente 200 koronát tűzött ki. Erre a pályádija a *Nemzeti Zenede* az 1901-ik évre ezenal pályázatot hirdet a következő feltételekkel: Hangszerelendő nagy zenekarra valamely régi vagy újabb magyar zenemű, a zenekarra való földolgozásra alkalmas nagyobb terjedelműben a pályázó által szabadon választandó műformában. A pályaművek idegen kézzel írva és jelzés levé kével ellátva legkésőbb 1900. évi június hó 31-ig a *Nemzeti Zenede* igazgatózágánál nyújthatók be. A kitűzött pályádija csak magyar honpolgár pályázhat. A pályádijat nyert munka nyilvános előadásnak joga a *Nemzeti Zenede*. A pályádijat elnyert műnek tulajdonjoga további értékesítésre a szerzőt illeti. A bíráló-bizottság gróf Zichy Géza elnökletével Bartay Ede a *Nemzeti Zenede* igazgatójából, Gobbi Alajos, a zenede karnagyából, Benkó Henrik zenei tanárból és a *Nemzeti Zenede* igazgató-választmánya által a *Nemzeti Zenede* tanári karából képzendő még két tagjából áll, mely bizottság a pályádij ítélese fölött egyszerű szótöbbséggel határoz.

**** Az Uránia-Színház újdonsága.** Pekár Gyulának új darabja: *A tánc*. amelyhez a zenét Kern Aurél állítja össze, a héten már az előkészítés stádiumába került Igazi fényűzéssel állítják ki. Prologus nyitja meg Pekár művét. Az első felvonásban a görögök, az egyptomnak, a szidők és a rómaiak táncá elevenedik meg előtűnik. Nagy mesterek képei és az Uránia műtermében készült mozgó képek szemléltetik a tánc fejlődését. A második felvonás a tánc aranykorát, a XIII—XVIII. századok olasz, spanyol és francia divatos táncait mutatja be úgy, amint stilszerű hűséggel az Uránia ezeket mozgó képeiben rekonstruálta. Végül az utolsó felvonás az utolsó század táncszülőiteivel és a mai bál élet széccsösös táncsképeivel és torzovánssal ismeret meg bennünket. Az Uránia egész ambicióval látott az új darab kiállításához, mely huszonöt mozgó fényképpel kétségteleenül erős bizonyítéka lesz az Uránia haladásának.

**** Egy szoldárs operál zenekar.** A *prágai* nemzeti színházban kő önös sztrájk ütött ki. A napokban történt, hogy *Kovarovics* az operai igazgató *Carment* drigátja s ezenközben *mérges pillanást* vetett egy *Palacsok* nevű zenészre a látogatásért, mert hamisul játszott a *me Palacsok* ur nyomban gorombán és hangosan lelelt vissza. *Palacsok* urat másnap elboacsátották, mire a zenekar tagjai szoldársáknak jelentették ki magukat elboacsátott társúknak. A rá következő napon *Tannhäuser* uti kiltűze s mikor *Kovarovics* néhány perccel az előadás előtt elöglalta a karmesteri széket, a zenészek szó nélkül felálltak és ott hagyták a helyeiket Kézelhető az erre bekövetkezett zavar de se kérdés, se enyvetés nem használt, a szoldársi zenekar kijelentette, hogy nem játszik és nem is létezik addig, a *me Anger*, második karmester nem üt be a dirigensi székre. A szoldársi zenekarnak egy küldöttsége másnap kijelentette *Herold* intendáns előtt hogy inkább valamilyen elhagyják az operát, de *Kovarovics* alatt egyáltalában nem játszanak többet. Nem volt mit tenni s egy *prágai* távirat szerint *Kovarovics* letette az operánál viselt állását.

**** Beteg zeneszerző.** *Tisza* Aladár (Langer Viktor), az ismert kiváló zeneszerző, súlyosan megbetegedett.

**** Elhalasztott hangverseny.** Thomson Cézár, heggedülművész hangversenye, mely héttőre volt hirdetve, közbejött akadályok miatt március 13-ikára szerdára elhalasztott. Az előre váltott jegyek erre a napra érvényesek.

**** Felfokozó primadonna.** A bécsi An der Wien-színház színpadán kedélyes kis jelenet játszódott le tegnap, az előadás után. A jelenet hősnője *Dirciens* asszony, a bukóban lévő színház hirtelen kezű primadonnája volt. Előadás közben elveszett nyakáról egy gyöngy-nyakéke s mikor nem bírta megtalálni a — személyzetet kezdte gyanusítani. Az ügyelő védelmébe vette a meggyanusított társulatot s az erre következő szóváltás azon végződött: hogy *Dirciens* asszony kétszer póntonította az ügyelőt. A színházi munkások erre neki zudultak és ha báró *Hammerstein*, a felfokozó primadonna férje, gyorsan rendőrkért nem siet, el is verték volna a hirtelenkezű művésznőt. A kínos botrány következő felvonásának színhelye a bíróság tárgyalóterme lesz.

**** A Verd pári Grök nyugvóhelye.** Giuseppe Ferdi és a felesége örök nyugvóhelye tudalóvleg, annak a menedékháznak az erre a célra épült kriptájában lesz, amelyet az elhunyt mester elagott művészek számára alapított. A *milánói* kőszátnács elhatározta, hogy a *Ferd*-pár földi maradványait e hónap 27-ikén szállítják át a temetőben lévő ideiglenes sírhelyökről az emelt kriptába. Az állhatatlan nagy pompával fog megtörténni.

**** Vidéki színeszet.** Makó Lajos kiltűnő társulata nagy sikerrel játszik Lemesvarot. A közönség eienk pártogásban részesíti a színházat, amely változatos programjával, *Üszvágy*, jó előadásával előkelő helyet foglal el a vidéki társulatok között Vasárnap és hétfőn *Csiszér* Sárka vendég szerepelt nagy sikerrel Temesvárott. A *Julia rossz*-ban Boriskát és a *Gyurkovics* kiltűnőben Mici szerepét

játsszotta a tehetséges fiatal művésznő, a temesvári publikum kiltűntető rokonszenvvel fogadott. Mindkét szerepében kiltűnő alakítás nyújtott és a temesvári lapok is elismeréssel írnak a tehetséges naiva értékes művészi, kvalitásairól, amelyek dícséretre válnak tanárának, *Csiszér* Kálmánról, a jeles bonvivántsak is. — *Liptó-Szent-Miklós*ról írják nekünk: *Kunhegyi* Miklós befejezte a Szepességen a színházi évadot s *Liptó-Szent-Miklós*-ra vitte társulatát, hol 60 bérlet biztosítja a szeont. A társulat bemutató előadásával meghódította a közönséget, úgy, hogy naponta telve van a színház. Kiválóan tetszetek a *Kurucfurfang*, *Citerás* és *Pepita* operettek. A napokban színpadra kerül *A bíró ur a tloiban* című vígjáték, melynek dr. gróf *Matyuska* László, varzezevei aljegyző s a *Liptó* szerkesztője a szerzője. A derék és rokonszenves szerző iránt az egész felvidék érdeklődik.

**** Hangverseny a Telefon Hírdőnyben.** Ma — hétfőn — este fél 9 órakor előzetőnök és hallgatóinak szírkutatására házbangverseny rendez a *Telefon Hírdőny*, melyre a következő művészek ígérték meg közreműködésüket: *Cselényi* Juliska, *König* Renée és *Körös* Gizella urhölgyek, *Der* Jenő, *Eöri* Szabó József, *Rera* Dezső és *Strósz* Árpád urak. Hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett hírekét olvastatva fel a Hírdőny, majd még 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

MŰVÉSZET.

□ A miniszterelnök a Nemzeti Szalonban. Széll Kálmán miniszterelnök ma délben megjelent a *Nemzeti Szalonban*, hol őt, valamint a vele jött *Lukács* László pénzügyminisztert gróf *Andrássy* Gyula és *Székely* Ferenc fogadták. A miniszterelnök órabosszat időzött ott, és teljes elismeréssel felelte ki *Hock* Jánosnak, hogy ilyen nagybecsű gyűjteménnyel lépett a Szalon a közönség elé. A miniszterelnök a kiállítás előkészítő munkálatai iránt is behatáron érdeklődött és sajnálta, hogy *Mourey* Gabriel nincs jelen, hogy neki is személyesen fejezhette volna ki elragadtatását. Kellemesen érintette a miniszterelnököt, mikor gróf *Andrássy* Gyula elmondta, hogy az arisztokrácia mennyire érdeklődik a kiállítás iránt és annak is örült, hogy a magyar művészek sikerrel vettek részt a nemzetközi versenyben. Távozásakor Széll Kálmán, valamint *Lukács* László pénzügyminiszter elismerésüket fejezték ki a *Nemzeti Szalon* vezetőségének a magas nivóju kiállítás rendezéséért. A *Nemzeti Szalon* kiállítását ma is igen sokan látogatták és késő esteig több százan fordultak meg a fényesen világított termekben. Holnapról, hét óráig kezdve a belépő díj már csak egy korona.

□ Munkácsy-kép Frankfurtban. Egy frankfurti műnizet imént rendezett tárlatán kiállításra került egy Munkácsy kép is, *Vizsgálat a falusi iskolában* címmel. Ez a kép a mesternek abból az idejéből való, amidőn *Knaus* és *Vauthier* befolyása alá került. A képet figyelemreméltó érdekességnek mondja a frankfurti kritika.

□ Képzőművészeti pályázat. A művészet egy nagylelkű pártfogója által alapított, s jelenleg két 4200—4200 koronát képző festőművészi ösztöndíjra a *képzőművészeti tanács* pályázatot hirdet, az alapító szándékainak megfelelő követések feltételek mellett:

Pályázhatnak a művészeti iskolai képzésben már tullevő oly festőművészek és pedig csak férfiak, kik magyar állampolgárok, s főleg azáltal — és illetőleg a tájfestésben, kívánják sikereikkel igazolt művészi képességüket tökéletesíteni.

A folyamodók kérvényében okmányokkal igazolandó: a folyamodók életkora, magyar honossága, iskolai e öképzettsége, művészi haladottsága, amire nézve mutatónyaművek, (befejezett fémnyár, tanulmányok, rajzok, színvázlatok) oly számban melléklendők, hogy tudásáról és tehetségéről teljes tájékozást nyújthassanak. Hivatkozhatik ezeken tul esetleg kiállított műveire is. A folyamodóknak írásban kell kötelezettséget vállalniok arra nézve hogy amennyiben az ösztöndíjat elnyernék, tanulmányaikat és pedig a jelzett irányban, Münchenben vagy Düsseldorfban fogják folytatni. Másutt, *Páris* kivételével szintén felhasználhatják ugyan tovább képzésük céljaira az ösztöndíjat, de ez csak keltekeppen megokolt esetekben, a magyar országok képzőművészeti tanács hozzájárulása alapján, történhetik.

Az ösztöndíj csak egy évre szól s második, esetleg harmadik évre egy és ugyanaz a művész csak oly esetben nyerheti el, ha tanulmányainak a *képzőművészeti tanács* előtti igazolt eredménye őt érdemessé teszi rá.

A sajtóközleg írt folyamodókész a vallás-és közoktatásügyi minisztertanács intezve, a m. orsz. képzőművészeti tanácsnál. (V. Hold-utca 8. sz. a. a vallás-és közoktatásügyi miniszterium művészet osztályához) a folyó évi március 15-ig nyújthatók be. Elkésve érkező folyamodások a pályázatból feltétlenül ki vannak zárva.

□ A lex Heinze Amerikában. A minap összeült a new-yorki városi iskolák ielügyelő tanácsa, hogy döntőn afelett: miféle képeknek szabad az iskolák

falai, díszíteni? A határozat, amelyet ez a tanács hozott, több tekintetben humoros. Így például nem engedik meg, hogy *Meissonniernek* egyik Napóleon képe az iskolák falára kerüljön, mivelhogy „ez a kép a haboru dícsőítése.” *Rosa Bonheur* Lóvásár című képe is az indexre került, mert „nincs műbecse”. *Correggio* Pásztorok imádk. Jézust című híres műve sem fog egy new-yorki iskolába sem kerülni, mert „a zsidók megvetését involválja”. Végre utalapot kötöttek a *milói Vénusz* talpa alá, mivelhogy hiányos a ruházata. Az egészből csak egy üdvös tanulságot meríthetünk, azt t. i. hogy Amerikában egyáltalán foglalkoznak azzal a fontos kérdéssel, hogy az iskolák falára művészi képek kerüljenek.

□ **Képkiallítás Aradon.** Mint Aradról írják, ott legközelebb fényes képtárlat nyílik meg. *Németh Lajos* festőművész tegnap Aradra érkezett, hogy megtegye az előkészületeket egy nagy, mint 250, kiválóan értékes festményt és szoborművet magában foglaló kiállításra. A kiállításban részt vesznek műveikkel a következők: *Aggházy Gyula*, *Baditz Ottó*, *Balló Ede*, *Benczur Gyula*, *Bakos Tibor*, *Bezeredy Gyula*, *Bihary Sándor*, *Bosznay István*, *Bruck Lajos*, *Bruck Miksa*, *Dudits Andor*, *Deák-Ébner Lajos*, *Eisenhut Ferenc*, *Edvi-Illes Aladár*, *Hegedüs László*, *Fadrusz Jánosné*, *Gergely Imre*, *Ipoly Sándor*, *Karlovsky Bertalan*, *Karvaly József*, *Ligeti Miklós*, *Mihalik Dániel*, *Nadler Róbert*, *Nagy Kálmán*, *Németh Lajos*, *Neogrady Antal*, *Pállik Béla*, *Pálya Celesztin*, *Papp Henrik*, *Peske Géza*, *Spányi Béla*, *Spányik Kornél*, *Stettka Gyula*, *Strobl Zsófia*, *Szenes Fülöp*, *Szlányi Lajos*, *Tahy Antal*, *Telts Ede*, *Telepi Károly*, *Tolnay Akos*, *Innocent Ferenc*, *Tull Ödön*, *Ujváry Ignác*, *Vágó Pál*, *id. Vastagh György*, *ifj. Vastagh György*, *Vastagh Géza*, *Zemplényi Tivadar*, *Lietzenmayer Sándor* és *Zala György*. A kiállítás sorsjátékkal lesz egybekötve s az egykoronás sorsjegyekre számos értékes festményt sorsolnak ki. *Németh Lajos*, a művész-társaság megbízottja, *Urbán Iván* főispámmal, mint a *Művészpártoló-Egyesület* elnökénél, ki egy a maga mint az egyesület részéről a legmelegebb pártolást helyezte kiállításba.

□ **Dobra került Rafael-kép.** Berlinből táviratkozzák, hogy ott a napokban egy Rafael-kép került dobra az árverési csarnokban. A képet 1885-ben fedezte fel *Louis Nicole* tanár Lausanneban. Megtalálták azokat az okiratokat is, amelyek a kép hitelességére vonatkoznak; ennek ellenére is Berlinben a szakemberek kétségbe vonják, hogy a kép csakugyan Rafael műve. De nagy értékéről a kétkedők is meg vannak győződve. *Vanderbilt* már hajlandó volt a műért 1,200,000 márkát fizetni, de mielőtt az alkut létrejött volna, meghalt a milliomas. *Midón Nicole* a képet feladta, sora küldötte a nagyobb múzeumoknak és az uralkodó családoknak annak tényképét, de siker nélkül. Később nagyobb összeg pénzért vett fel a képre. Ez az adósság üzvegyére szállt, aki nem tudja kifizetni. Ezért került most dobra az állítólagos Rafael-kép.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Petőfi Társaság** ma délelőtt az Akadémia kis termében tartotta felolvasó ülését *Bartók Lajos* elnöklete alatt. Az ülésen nagyszámú, előkelő közönség volt jelen, amelyik lelkesen tapsolt a tárgysorozat egyes pontjai után.

Az elnök üdvözlő szavai után *Ferenczy Zoltán* lépett a felolvasó asztalhoz felolvasva *Petőfi és az Alföld* című értekezését. Utána *Somló Sándor* felolvasa *Vértessy Jenő* vendégnek *Egervári Mihály* című költői beszélyét. Egy szerelmes pár történelmét tárgyalja a hosszú, szép képekben gazdag költemény. *Zsigmond király* idejében játszik. Im álljon itt a költői beszély legszebb, legkiemelkedőbb része, a szerelmi ketős:

Piros rózsabimbók kifakadtak sorba,
Piros alkonyfényben fürdik a hegy orma.

Isten hozzád gyönyörű, Piroskám, szerelmem,
Ne marasztalj tovább, itt marad a lelkem!
Fut az idő vágat, könyörtelen roban —
Türelmetlen rázza kötőféket lovam.

És hogyha Domokos — megrezketek bele —
Szemfedő induló lesz — sírod harc mezeje.
Eszembe jut — régen, kis koromban hallám.
A királylányról mit mesélt öreg dajkám:
A lovag és a leány oly boldogok voltak,
Elesett a lovag, mégis találkoztak...
Mindig együtt tannak, kik híven szeretnek,
Élve is, halva is csak téged szerettek!

A nagy tetszéssel fogadták költemény után *dr. Váradi Antal* óvással fel *Malomváros* című gyönyörű kis versét: Elmondja, hogy kis faluban élt,

ahol az egyik dombtetőn Kalvária, — vele szemben meg a temető voltak. De az idők multak és neki el kellett válnia kedves falucsakjától és feljött a nagyvárosba. Azonban itt is, innen is visszazár gondolata az ő kis falujába és még tévedésből is visszavágyik oda. Költeményét így végzi:

És álmatlan betegágyon
Fennvirrasztva, visszavágyom
Közöletet, magas házak
Dörgő malom-óriások,
Hozzád, kicsiny patak-malom
Vadvirágos domboldalon.

Végül *Somló Sándor* dráma fel *Thököly Imre* című pályanyertes történeti drámájának első felvonását. Azután a közönség szíjjel szöszölt, a társaság pedig zárt ülésre ült össze, melyen felolvasták a máteplakai levelét, melyben meghívják a társaságot az ottani *Petőfi-émlékta* leleplezéséhez. Majd kiadták a választott háromtagú bíráló bizottságnak a beérkezett 101 lyrai költeményt megválaszolás céljából.

□ **Szabad Lyceumi előadás.** A Szabad Lyceumban, a IV. ker. községi főreáliskolában, hétfőn délután 5 órakor *dr. Sebástyán Károly* tart előadást a görög gondolkodás történetéről. Ugyanott délután 6 órakor *Rosenberg Augustia* értekezik a művészetek történetéről.

□ **Az öröm vallása.** Az epikureizmus, mint bölcsészeti rendszer, nem él már közöttünk, de mint gyakorlati irányelv ugyanígy érvényes minden réteget, hogy a gyönyörhajtászat megfigyelése nagyjában egész társadalmi életünk dokumentumait szolgálja. *Timár Szaniszló* új regénye, ebből a szempontból vizsgálja életünket s érdekesen megkomponált mese keretében világitja meg a modern élet hitvallásának szabályait. Az a vallás, melynek nem Jézus Krisztusban, nem Jehovában, nem Allahban, nem Buddhában, nem a megtisztulásban, vagy a kárhozatban van a lényege, hanem egyedül az örömben, az uralkodó vallás. Egy törvénytnek, egy valóságnak hódolnak az emberek: az öröm törvénytnek s egy isten, egy megváltó uralkodik a földön: az öröm. Ezt a sötét igazságot dokumentálja az érdekesen fölépített és jól megírt mese, melyből a humor sem hiányzik.

A terjedelmes kötet *Singer* és *Wolner* kiadásában jelent meg s ára két korona negyven fillér.

FARSANG.

□ **Mulatság.** A fővárosi iparoskör folyó hó 24-ikén színi előadással egybekötött kedélyes estét rendez a Kerepesi-ut 30. szám alatt lévő helyiségében. Színe kerül *Géczy István Örök mátkája* című népszínműve, melyben a főszerepeket *Kis Mariska*, *Bányai Stef.*, *Halmos Nanette*, *Varga Mariska*, *Herczeg Szeráfai*, *Molnár Bertalan*, *Farkas Nándor* és *Szűcs Ottó Gáspár* játsszák.

□ **A VIII-IX. kerületi izraelita nőegylet** február 20-iki hangversenyre és bálja iránt nagy az érdeklődés. A rendező bizottság mindent elkövetett a bál sikeréért a hangverseny sikerét pedig biztosítja a közreműködők lényeg névsora. *Szilágyi Arabella* operatőresnő, *Kertész Ödön* operaházi tag, *Schweizer Elza* zongoraművész, *Gál Gyula* a Vígsház, *Fedák Sári* és *Szirmai Imre* a Népszínház tagjai és *Recht Sándor* hegedűművész repertoárjuk legjobb számaival szerepeinek a műsoron. Jegyek még kaphatók az egyesületi pénztárnál (Lilium-utca 34.) és este a pénztárnál is. Az előjelekből itélve a Royal-szálló termei, hol az estély le fog folyni, lényeg társaságot fognak látni február 20-ikán.

SPORT.

□ **Vívóakadémia.** *Santelli Italo* vívómester által március 1-ikén a Vigadó nagytermében rendezendő nemzetközi vívóakadémia *Mihályovics*, szerb lovassági kapitány a belgrádi katonai vívó-iskola mestere, is részt fog venni.

□ **Football.** A Magyar Labdarúgó Szövetsége vezetésével rendezett bajnoki mérkőzések első küzdelmé vasárnap d. n. 3 órakor kezdődött a csömöri uti verseny pályán. A *Budapesti Torna-Club* és a *Budapesti Sport-Club* I. csapatai álltak egymással szemben. Az eredmény 4:0 goal a B. T. C. javára. A mérkőzést a nagy hideg dacára nagy közönség nézte végig. A játékok elég változatos volt, bár a B. Sp. C. fiatal csapata inkább a védelemre szorított s elég szép eredményt ért a B. T. C. régi jó csapata ellen. Az első csapatok mérkőzése a II. csapatok matche előzte meg. Ez a mérkőzés is a B. T. C. javára dőlt el 3:2 goal arányában.

TÁVIRATOK.

□ **Madrid,** február 17. Ideérkezett távirat szerint a sáragossai érek meghalt.

□ **Trieszt,** február 17. Az iteni obszervatóriumban tegnap este 9 óra 6 perc 45 másodpercok meglehetősen erős földrengés érezték. A szizmográf 10 milliméternyi maximális eltérést mutatott. A földrengés iránya észak-északnyugati volt.

A spanyolországi zavargások.

□ **Madrid,** február 17. Azt hiszik, hogy a kabinet a szerdán tartandó minisztertanácsban le fog mondani. Jó forrásból való értesülés szerint *Silvelat* fogják megbízni az új kabinet megalakításával.

□ **Valencia,** február 17. A lapok jelentése szerint csütörtökön La Secában és Jatívában anbklerikális tüntetések voltak.

□ **Madrid,** február 17. A legfőbb törvényszék meg nem hozott ítéletet az Ubao-ügyben, de erősen tartja magát az a hír, hogy a leányt vissza fogják adni szüleinek.

□ A bérkocsisok sztrájkolnak. Egyesületük elnöket letartóztatták.

Véres ujoncosok.

□ **Gent,** február 17. Lachbergben tegnap este nagy verekezés támadt ujonok között, akik a sorsshuzásra bejöttek a városba. A rendőrség segítséget kért a csendőrségtől, amely közebe lépett és fegyverét használta. Egy csendőr súlyosan megsebesült, egy revolverlövés pedig az egyik rendőrt találta. Több embert letartóztattak.

A forrongó Balkán.

□ **Szófia,** február 17. A *Novi Vjek* című lap kommentálja *Sinowiew* orosz nagyköveteit a macedon komiték működéséről tett nyilatkozatait, amelyekkel különben az összes szófallapok foglalkoznak és azt mondja, hogy *Sinowiewnek* ez az állásfoglalása nevezetesen fordulópontra Oroszország balkánpolitikájában, amelyből Bulgáriának le kell vonnia a következményeket.

□ **Belgrád,** február 17. Beavatott körökben azt hiszik, hogy a *Jovanovic-kabinet* még a napokban újja fog alakulni.

Nagy sztrájk.

□ **Chalon-sur-Saône,** február 17. Az éj nyugodtan télt el. A sztrájkolók küldöttsége az alprefektushoz és az államügyészhez ment és a letartóztatott szabadon bocsátását követelte. Elutasították őket. Az alprefektus kijelentette, hogy a kormány el van határozva, erőlyesen elnyomni a rendszeres kihágásokat, amik nem a sztrájkjog gyakorlását, hanem a szabadság megsértését jelenik. A creuzou gyárak, amelyek 1133 munkást foglalkoztattak, a rend helyreállításáig zárva maradtak.

□ **Chalon sur Saône,** február 17. Ma délután kétszáz munkás gyűlést tartott, amelyen a szónokok azt hangoztatták, hogy ez a mozgalom nem sztrájkmozgalom, hanem forradalmi mozgalom, amelynek célja az, hogy egész Franciaországban forradalmat támaszson a teljes szabadság kivívása végett. A szónokok nyugalomra intették a népet. Rendzavarás nem történt.

KÖZGAZDASÁG.

□ **Kinevezés.** A Magyar Országos Központi takarékpénztár igazgatósága értékpapír osztályának főnökét, *Beck Lajost*, intézeti cégevezetőül nevezte ki.

□ **A betegpénztárak reformja.** A munkás-betegpénztár reformja tárgyában összehívott szak-ankét ma délelőtt folytatja tárgyalásait *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter elnöklése mellett. Az első szónok *ma Neuschloss Ödön* volt, aki a kerületi pénztárak ellen felhozott súlyos érvek dacára is azt hiszi, hogy csak ezek képezhetik az a keretet, amelyből a betegpénztárak szervezésénél ki kell indulni.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter rámutatva arra, hogy az eddigi felszólalók egyértelműleg kívánták hogy a reform az életképes pénztárakat ne érintse. Kéri tehát a felszólalókat, precízrozzák, mit tartanak olyan körülménynek, amely mint az életképes kritérium, a törvényben felvehető volna.

Kuscsery István kötelezővé óhajtana tétetni a mezőgazdasági és erdő ipari segédmunkások biztosítását is. A szövetség eszméit magát helyesli, de azt hiszi, ez az intézmény nem lesz képes az ellenőrzést teljes mértékben gyakorolni.

□ **Kirchknopf Frigyes:** A legnagyobb bűnnek tartaná a magányesületi pénztárak megsemmisítését, amelyek oly szépen virulnak és oly nagy mérvű támogatást nyújtanak tagjaiknak. Hangoztatja végül, hogy a munkaadók és munkások közt létre kell hozni a paritást, mert a munkaadó inkább el sem megy a gyűlésre semhogy mindig majorizáltassék.

Dr. Holessch István kívánja, hogy a pénztárnak minden munkás tagja legyen; a járulékok az egész országban egyenlők legyenek, valamint a segélyezés is legyen mindenütt egyforma, mert az egyenlőtlenség csak keserűséget szül.

□ **Rosenberg Gyula** országgyűlési képviselő: A pénztárakat lehetőleg helyre kell szervezni. A reform csak így lehetséges, ha helyi — ha nem is egy községbeli, de közeli községekben alakított — pénztárakat létesítünk. Nem tudja, hogy a miniszter a felhangzó elvi vélemények közül melyiket adoptálja, de egy bizonyosnak látszik: a tervezetet az anketán részletekben immár alig lehetne tárgyalni. Kéri tehát a mi-

nisztert. Állapodjék meg valamelyik elvi alapon és ennek alapján természetesen új, átdolgozott javaslatot az ankét elé.

Beniczy Lajos, Pest vármegye alispánja hangsúlyozza, hogy a községek amúgy is úgy túl vannak terhelve állami teendőkkel, és félt, nem jognak-e egyszer megroskadni a tette. A jelen tervezet is leadatokat ró a községre. Legalább annyi rekompensációt kér a községek számára, amennyiből a jegyző a javaslat munkáihoz segédeket alkalmazhasson.

Somlyai Lajos a munkás-szanatórium felállítását sürgeti.

Dr. Badn Endre szintén a kerületi pénztárakra helyezi a súlyt, de nem szabad szem elől tévesztetni a kerületek helyes beosztását.

Dr. Sarkadi Lajos arra szorítkozik, hogy a nagyvárdai kereskedelmi kamara állapontját terjeszse elő. Elvük az, hogy az életképes pénztárakat fenn kell tartani; hogy mi annak a pénztárnak a neve, az teljesen mellékes.

Wak Gergely: Védelmébe veszi az ipartestületi pénztárakat és feltűnteti annak kiváló előnyeit, melyek közt első az, hogy az ipartestület egyúttal fóruma is annak a munkásnak.

Szontag Jenő: A kerületi betegsegélyző pénztárak szövetségét, mint ellenőrző és felügyelő hivatal, szükségesnek tartja, hasonlóképpen üdvözi a munkásbiztosító pénztárt is.

Dr. Fleisch Nándor, az országos orvosszövetség kiküldöttje, elismeri a kötelező betegbiztosítás lét, jogosságát, de a törvényjavaslatot a gyakorlati orvosok megélhetésére nézve rendkívül veszélyesnek tartja. A javaslat új anyagi mintáig legymily tekintetben teljesen kiszolgáltatja a kerületi betegsegélyző pénztár igazgatóságának az orvosokat.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter utal arra, hogy azon rendelkezések legnyomósabbjai amelyeket dr. Fleisch elpanaszol, benn vannak a mostani törvényben is és nem képeztek panasz tárgyát. Nem érti azt a nagy visszatételt, amelyet a javaslat az orvosszövetségben keltett (Helyeslés).

Dr. Fleisch Nándor kiemeli, hogy az orvosszövetség már két évvel ezelőtt felszólalt a mostani törvény séremsé intézkedései ellen.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter végül kijelenti, hogy a tervezetet tisztán csak tanácskozási alpnak tekinti s a miniszterium csak az értekezlet eredményei alapján fog állást foglalni a kérdésben.

Az értekezlet holnap délelőtt folytatja tanácskozásait.

A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság ma tartotta **Hüttl** Tivadar elnöklése mellett V. rendező közgyűlést. A nagyszámúlag egybevált részvényesek örömmel vették tudomásul az elért eredményt és a felmentést egy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak egyhangúlag megadták és elhatározták, hogy a 156.603 korona 62 fillér tiszta nyeresémből az alapszállású levonások után a tartalékalap 30.000 koronával javadalmaztassék (amely ezáltal 130.000 koronára emelkedik) s 2538 korona 38 fillér a jövő év számlájára vitessék elő. A sorházban utján kilépő igazgatósági tagok, dr. **Bródy Samu**, **Deutscher Antal**, dr. **Hajos Zsigmond**, **Hüttl Tivadar**, továbbá a felügyelőbizottságba **Freund Zsigmond**, **Gomperz Emil**, **Koob Géza**, **Rieger György** újra, s **Gelléri Mór** kir. tanácsos, mint új tag megválasztottak. **Kállay Gyula** részvényes indítványára **Hüttl Tivadar** elnöknek, az igazgatóságnak, **Schwarz Izidor** vezérigazgatónak, ugyancsak a tisztviselői karnak buzgó munkásságukért köszöneteket fejeztek ki és elhatározták, hogy ez a tény jegyzőkönyvbe iktattassék.

Liszt (A Budapesti Napló tudósítójától) A lisztüzlet hangulata — a gabonapiacra utolsó napokban észlelhető szilárdaság dacára — nem vált életkébbé az üzletek nagyrészt csak a malmok ár-egyenlőségével jöhettek létre. Ezen kedvetlen irányzat egyik főoka a készáru elhanyagolt kereslete, a másik pedig az, hogy kereskedőkünk, kik még elegendő készáru felett rendelkeznek, újabb beszerzéseknek nem érzik szükségét.

Takarányiokké ára változatlan.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	24.40	23.40	22.20	21.40	21.—	20.50	19.—
		7	7½	8			
		16.10	14.20	10.70			
Finom korpa:							
Goromba korpa:							
Ár: korona	8.80					9.10	
Dara:		AB	C				
		25.—	24.—				

Átlagos árak 100 kilogrammonként, Budapestre szállítva, zsákostól értendők.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

S. J. Budapest. Az országos m. kir. statisztikai hivatal még nem készült el a népszámlálás adatainak feldolgozásával s így az ország népességének összegével ezúttal még nem szolgálhatunk. A tíz év előtti népszámlálás szerint, Magyarországnak 16 millió lakosa volt.

K. F. Gyógyos. Igen, kapnak zsoldot, még pedig a koronaár-tízedekek napj 110 fillért, a koronaár-szakaszvezetők 130 fillért, a koronaár-örmsesterek 150 fillért.

Dessé. Szerezze meg magának Hoffmann: A magyar helyesírás szabályai című füzetét. Kiadóhivatalunknál megrendelhető 60 fillérért.

R. M. Orosháza. Ha ez nem fizetés, hanem tisztelődj, akkor szedhet hittudóját.

Stádium. 1. Nem vesznek be egynek sem, mert a két tanintézet tanterve teljesen különböző. Miniszteri engedéllyel talán átélhet, ha a különbözőzeti tárgyakból felvételi vizsgát tett. 2. A belügyminiszterium kezel ilyen alapot s azért minden magyarországi illetőségű, jó erkölcsű leány folyamodhatik. Melléklendők a szegénység-, születési-, illetőségi- és erkölcsi bizonyítványok. A kérvényt mindig a miniszterre kell címezni. 3. Ilven a báró Hirsch Mór köztelesházi alap, melyet dr. Weimann Fülöp kir. közjegyző (VI. Andrássy-ut 9.) kezel. A folyamodványok is hozzá küldendők.

Hj. Sz. I. Lokve. A tűzérőnél is szolgálhat. Ha szerényen él, kijöhet évi 600 koronából, ha az csak sebezénc. Nem köteles a tisztí étközbe járni. Különben ez a legelősebb étkezés Budapesten. egy hónapra 30 korona. Aktiválásért ezredparancsnokságához kell folyamodni, ott illeték meg: érdemes-e arra, hogy a tisztikar tagja lehessen. Körülbelül 1—2 évig kell mint hadapródok szolgálnia, míg rangsorban hadnaggyá lép elő. Mint hadapród csak zsoldot kap. naponként 70 fillért, mint hadnagy 1680 korona évi fizetést és megfelelő lakkért.

X. Y. Máltóztassék meghozatni Herczenberger: Táncoz-szalon című könyvét. abban az összes modern táncokat megtalálja. Kiadóhivatalunknál megrendelhető 3 koronáért.

V. A. Domlovár. Kényszeríteni nem lehet a miniszteriumot, hogy sürgető levelére válaszoljon. Bizonyára azért késik az ügy elintézése, mert annak a dolgában az illetékes hatóságok véleményét kell kikérni, ez pedig időt igényel. Legyen tehát türelemmel s várja be nyugodtan a miniszter döntését. Meg lehet róla győződve, hogy ha panaszja jogos és alapos, megfelelő elégtételt fog kapni. Sürgető leveleink megletezésén ne osodálkozzék mert a miniszteriumot csak hivatalosan lehet megkeresni, bélyeges beadvánnyal, magánlevéllel nem. Ezt különben már az első levelére is megirtuk.

L. L. Békés-Csaba. Azért, hogy kettőből is bukott, még nem kell tanulmányait félbehagyni s közvetlen az érteletti előtt pályát változtatni. Annál kevésbé, mert a jegyzői tan-olyamra, megfelelő közigazgatási előgyakorlat nélkül, jól sem veszik.

S. G. Nyiregyháza. Vámmentesen küldheti Berlinbe, ha a szántás költséget itt fizeti.

A. Gy. Budapest. 1. A kérvényt a polgármesteri hivatalnál kell beadni. Melléklendők: a születési és az illetőségi bizonyítványok. Az intézés körülbelül egy hónapot vesz igénybe. 2. Egyiket az anyakönyvi hivatalnál, másikat a kerületi előjáróságánál szereheltet be. 3. Az illetékes kerületi előjáróságnál parancsnoksághoz kell folyamodni. Ha alkalmasnak találják, beveszik. 4. Igaz. 5. Nem a honvédszárók kezelik. 6. Magyar nyelven is letehető. 7. Igen, lehet.

K. Gy. Kis-Sebes. Ha egyszer hivatalosan elismerték önkéntesi jogát, fölösleges érte meg egyszer folyamodni.

S. E. L. Tiffalu. 1. Ha állami alkalmazásban van az illető, a vallás és közoktatásügyi miniszterium tanügyi osztályánál tartják nyilván, ha pedig telekezeti alkalmazásban van, az illetékes egyházi főhatóságnál. 2. Türelemmel kell bevárni míg hivatalos elintéztet nem nyer; a sürgetéssel csak árthatna az ügynek.

Kulturmérnök. 1. Két tannal jelenjék meg az elhagyandó felekezeti illetékes lelkészénél s jelentse be neki a felekezeti előjáróságnál. Két hét múlva ugyanezen tanuk előtt ismételje meg ezt a bejelentést. Tanu aztán arról bizonyítványt adnak s ennek alapján a polgármesteri hivatalban bejelenti, hogy felekezeti előjáróságnál kiván bejegyeztetni. 2. Célnak a felvilágosodás terjesztése és a szeretet gyakorlása. Néhány ezren vannak az országban. 3. Jó. Tankönyvül a Tousaint-Langenscheidt-féle könyvet ajánljuk.

M. V. L. Daróc. 1. Az iskolai adót minden körülmények közt meg kell fizetni. 2. Ha vizsgáztatni nem akarja a gyermekeit, nem kell beírattani.

J. Hozzasa meg a kis leány számára az Uj Idők-et (VI. Andrássy-ut 10.), ugyanott kaphat kis leányoknak való jó magyar könyveket is. Német könyveket elvből nem ajánlunk.

G. S. Csáková. Forduljon ez iránt levélben Laurinész László kir. bírósági végrehajtóhoz (V. Hold-utca, V. ker. járásbíróság).

B. E. Füleki. A belügyminiszterium adja ki; címe: Anyakönyvi közlemények.

Nagyimányi kaszinó. A költségvetést csak most tárgyalja a képviselőház, a vallás- és közoktatásügyi miniszter tehát még nem rendelkezhetik a népvédelési célokra kért 2 millió koronával.

Ambió. Kontempláló elme munkája; a kidolgozás egyszerűsége izlést és fegyelmességet áru el. A théma azonban olyan, hogy a munka valamely néplapot inkább érdekel. Kivételesen megőrizük pár napig a kéziratot, amelyet délután 5 és 7 közt átvéhet a szerkesztőségben.

S. E. Berlin. Olvastuk annak idején azt a magyarellenes támadás, de nem tartottuk méltónak arra, hogy szélesebb körben adjunk neki publicitást. Nem érdemes a jó urakat zavarni kised játékaikkal. Egyébent szives üdvözléttel viszonzozuk figyelmét.

B. L. Pozsony. A közös hatóságok oszárói és királyiak, az osztrák hatóságok pedig oszáríkirályiak, akár Magyarországon vannak, akár Ausztriában.

V. I. Cegléd. Ahn-Erényi: Gyakorlati német nyelvtan (1 K. 20 l.). Glöck-Somogyi: Gyakorlati angol nyelvtan (1 K. 60 l.). Megrendelhető a Budapesti Napló szerkesztőségében.

Kivándorló. 1. 80.000 lélek. 2. Egyeteme nincs. 3. Utlevél feltétlenül szükséges. 4. Buzoen és a Vörös-tengeren át. 5. 700—1200 koronába kerül, Budapesttől számítva.

F. A. 158 627. Gróf Csáky Károly váci-püspök 49 éves.

Tanuló. 1. Semmiféle kedvezményben nem részesülhet. 2. Attól függ, mikor kíván vizsgázni. Három hónappal előbb folyamodni kell az engedélyért. 3. Az iskolai bizonyítvány alapján.

158 610. sz. előző. Másodsorú írjuk meg önkök, hogy vizsgáznia kell a VI. gymnasium különböző tárgyaiból, azután három évig gyakornokoskodnia kell egy gyógyszerárban, le kell tennie a gyakornoki vizsgát és két évig egyetemi tanfolyamra kell járnia. Csak akkor tehet gyógyszerészmesteri vizsgát.

D. L. Galambos. Orvosától kérjen tanácsot s a szerint használja a marienbadi, vagy a karlsbadi kurát. Sorjegyeiről külön kap értesítést.

E. D. Léva. 1. A tanfolyam egy évig tart, a gyakornokság — az illető használhatósága, szorgalma és kötelességűdása szerint — több-kevesebb ideig. 2. Lehet. 3. Gyakornok, tiszt, főtitkár. 4. Az előléptetés három-négy évenként történik.

W. V. Keczer-Pekle. Olvan egyesülettől nem tudunk. A vakok országos intézetében azonban nemcsak fővárosi de vidéki vakok is nyerne elhelyezést. A főtátelek iránt méltóztassék egyenesen Pivár Ignác urhoz, a vakok intézete igazgatójához (VII., Király-utca) fordulni.

J. N. Bihar-Álmosd. Ugy tudjuk, hogy a miniszterium már folyósította.

Dr. K. Gy. Budapesti. 1. Születési, belépési, tanulmányi és szegénységi bizonyítványok melléklendők. 2. A kérvény legkésőbb a sorozás alkalmával, de feltétlenül az orvosi vizsgálat megejtése előtt, nyújtandó be a sorozó bizottsághoz.

Állami tanító. 1. Igen mind a három helyütt vannak állami iskolák. 2. A villamos vasút Budafokon, egész az Unió-gyűfagyárig megy.

K. Felő Galla. 1. A kérvényt lehetőleg jóval a sorozás előtt, de mindenesetre orvosi megvizsgálata előtt kell beadni. 2. Születési és szegénységi bizonyítványok, lakóhelyének illetékes községi előjáróságnak hivatalos bizonyítványa, hogy tényleg családientartó s hogy özvegy édesanyja vagyonatlan és keresésképtelen. 3. Ha első sorozatásakor nem érvényesítette önkéntesi jogait, most már nem érvényesítheti azokat.

Hú olvasó. Először el kell végeznie a középiskolákat és a jogot, eleget kell tennie katonai kötelezettségeinek, akkor azután mehet a hadbírói pályára.

Rg. A cégek jegyzéke előttünk van, de abban is csak és társa van jelezve. Méltóztassék egyenesen a céghez fordulni, az szivesen meg fogja adni a kívánt felvilágosítást.

F. S. B. A budapesti cím- és lakjegyzékben nem találjuk. Ha egyáltalában létezik ilyen, arról a Községi Közlöny szerkesztősége (V., Lipót-körut 22.) adhat ubaigaztást.

N. E. Pécel. Az egyesület a hozzá beküldött női kézimunkát értékesíti s az érte bevételezt összeszet, néhány százalék levonásával a beküldőknek megküldi. Címe: IV., Klotild-palota, oda küldendők az értékesítendő munkák.

Önkéntes. Budapesten a 6., 32., 38., 44., 63. és 69. sz. gyalogrezdek, valamint a 3. sz. bosnyák gyalogrezd állomásoknak.

F. S. Budapest. A székesfővárosi tanácshoz kell folyamodni. Melléklendők a gazda bizonyítványa és hatósági erkölcsi bizonyítvány.

Soh. J. Kun-Szt.-Márton. A budapesti kir. törvényeseknek hivatalos angol tolmácsa nincs, de forduljon a miniszterelnökség fordító osztályához, ott csekély díjért elvégezik a fordítást.

Fancsi. A győgvölz elmebetegeket segélyző egyesület IV., Papnövelde-utca 2. sz. a. van. Elnöke: id. gróf Teleki Géza, titkára: Mózes László.

Napirend.

Napló: Hétfő, február 18. — Római katolikus: Simeon pk. — Protestáns: Simeon. — Görög-orosz: (febrár 6.) Teodula. — Zsidó: Schea. 29. — Nap kél: 6 óra 46 perkor. — Nyugszik: 5 óra 10 perkor. — Hold kél: délelőtt 5 óra 56 perkor. — Nyugszik: reggel 4 óra 46 perkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A fővárosi magánépitési bizottságnak ülése az új városházán délután 5 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természettajrti tár. Nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi tár: 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Nemzetközi kiállítás a Nemzeti Szalonban.

Országos képtár az Akadémiában zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2—5-ig.

Meségyűdésügyi múzeum zárva.

Földtani intézet múzeuma zárva.

Közlekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum és háziipar-kiállítás a városligeti iparcsernyokban délelőtt 9 órától 12 óráig.

Szabadalmi levéltár (Érzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Goethe-szoba az Akadémiában d. e. 10—12-ig.

Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Iparművészeti múzeum könyvtára zárva.

Statisztikai hivatali könyvtára d. e. 10 órától 1-ig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 6 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szaknyvtár VII. Kerespesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 2—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás, melyben az üzletvezetés árusítókai is eszközöl; a városligeti iparcsernyokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

